

Ardealul Economic

ERDELYI KÖZGAZDASÁG

Asigurarea Franco-Română a realizat rezultate satisfăcătoare în anul trecut

Adunarea generală a societății de Asigurare „Franco-Română”, s-a ținut în ziua de 15 crt., în sediul societății din București, sub președinția dlui Colonel Drosso, directorul reședințelor regale.

Din raportul Direcțiunii reese că, deși în anul 1927 proporția daunelor a fost extraordinară, totuși anul s-a încheiat cu un beneficiu, care e dovada înțeleptei și solidei conduceri a societății.

Mai reese din susmenționatul raport că, primele încasate de soc. „Franco-Română”, în anul 1927 se urcă la suma de Lei 62,529,578.65 fapt ce dovedește că Soc. „Franco-Română” e una din factorii principali ai branșei asigurărilor.

Daunele plătite până la sfârșitul anului anterior se ridică la suma de Lei 84,661,446.14. Această sumă enormă e dovada solidarității Soc. „Franco-Română”, și care în situația de azi dovedește și faptul că Soc. dispune de fonduri solide și serioase acoperiri de reasigurare.

Stocul Soc. „Franco-Română” în ramura „viața” care se compune numai din asigurări serioase cu examinări medicale până la sfârșitul anului 1927 se ridică la suma de Lei 413,210.375.

Prin realizarea cumpărării unui șir de imobile, cu o plasare sigură și fructificarea rezervei societății este remarcabilă cumpărarea imobilului societății din Timișoara, care corespunde demn cu extensiunea afacerilor enorme ale societății în Banat.

Capitalul social și rezervele societății „Franco-Română” se urcă la finele anului 1927 la suma de Lei 81,571,087.29.

Adunarea generală a ratificat în unanimitate cooptarea domnului Al. G. Buzdugan, avocat, deputat, etc., ca membru în consiliul de administrație.

Spargerea plașonului Băncii Naționale

Joi seară, a avut loc un consiliu de miniștri, prezidat de d. Vintilă Brătianu. Intre principalele probleme cari au fost discutate cu ocazia aceasta, a fost și aceea a discuției mandatului ce urmează a se da Băncii Naționale, pentru emiterea de noi bilete de bancă necesare cumpărării de devize la cursul existent.

Consiliul a hotărât că acest mandat se va da, imediat după ce vor trece prin Parlament legile financiare.

A nagyváradi Egyesült Bank és Takarékpénztár sikerrel hajtotta végre alaptőkéjének 60 millió lejre való felemelését

Az „Ardealul Economic-Erdélyi Közgazdaság” nagyváradi szerkesztőségétől

Románia nyugati határvidékének egyik legtekintélyesebb pénzintézete a nagyváradi EGYESÜLT BANK ÉS TAKÁRÉKPENZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG az elmúlt év július 11-én tartott rendkívüli közgyűlésén, amint azt annak idején megírtuk, részvénytőkéjének 225.000 darab 200 lej névértékű, bemutatásra szóló új részvény kibocsátásával 60 millió leire való felemelését határozta el.

A rendkívüli közgyűlés határozatát a legfőbb gazdasági bizottság jóváhagyta és az intézet igazgatósága, amely az alaptőkeemelés keresztülvételével megbízott, az addigi 15 millió lejes alaptőkét előbb 30 millió lejre emelte fel, míg most néhány nappal ezelőtt újabb részvényaláírási felhívást bocsátott ki (lapunkban két héttel ezelőtt közöltük), amelyben a még kibocsátatlan 150.000 darab 200 lejes új részvény jegyzését tette közzé.

Ennek az újabb részvényjegyzésnek határideje július 26-án járt le és ez is éppen úgy, mint az előző, legteljesebb sikerrel járt. A régi részvényesekkel szemben az elővételi jogot gyakorolták és a részvényeket a Pinkas József bukaresti bankár vezetése alatt álló tőkeerős szindikátus vette át, amely a részvénytőkét száz százalékgig lefizette és így módon az Egyesült Bank és Takarékpénztár teljesen lefizetett alaptőkéje ma már 60 millió lej, ami nemcsak a nyugati határnál legnagyobb, hanem az egész ország legjelentékenyebb bankjai sorába emelte.

Ha pedig tekintetbe vesszük azt, hogy a teljesen lefizetett 60 millió lej részvénytőkén kívül az intézetnek 10 millió lej nyílt tartalékalapja van, a kétes követeléseinek tartalékalapja 3,700.000 lej, nyugdíjalapja pedig meghaladja a 2 millió lejt, amelyhez az intézetnek a város legszebb helyén levő óriási ingatlanai 30-40 millió lej latens érték járul, úgy meg kell állapítanunk, hogy az EGYESÜLT BANK ÉS TAKÁRÉKPENZTÁR SAJÁT TŐKÉI MA MÁR MEGHALADJÁK A 100 MILLIÓ LEJT és így ezt a virágzó pénzintézetet Románia legelső pénzintézetei sorában méltó hely illeti meg.

Feloszlott a nagyváradi terménykereskedők szindikátusa

A tagok közötti harmonia hiánya okozta a bomlást

Az „Ardealul Economic-Erdélyi Közgazdaság” nagyváradi szerkesztőségétől

Alig pár héttel ezelőtt számoltunk be arról, hogy Nagyváradon megalakult a terménykereskedők szindikátusa, amelynek célja az volt, hogy a terményárak szabályozásával a terménypiac helyzetét kedvezően befolyásolja. Már akkor, amikor a szindikátus megalakulásáról beszámoltunk, kifejezést adtunk amaz aggodalmunknak, hogy a szindikátus, bármily fontos missziót kíván is betölteni, aligha lesz képes kitzűzött céljainak megfelelni, mivel maga a megalakulás sem találkozott a nagyváradi és biharmegyei terménykereskedők harmónikus felfogásával, sőt a megalakult szindikátusban nem is vett részt minden nagyváradi terménykereskedő, holott egy ily szindikátus megalakulásának alapfeltétele valamennyi érdekelt fél bevonása és azoknak összehangzatos működése.

Ehelyett az történt, hogy jelentékeny és számottevő nagyváradi terménykereskedőket vagy nem vontak be a szindikátusba, vagy pedig éppen egyes terménykereskedők vonakodtak abban résztvenni, úgy, hogy a szindikátus már megalakulásakor magában hordta a felbomlás csiréit. És ez a felbomlás sokkal hamarabb bekövetkezett, mint hittük volna. Nemcsak a szindikátuson kívül álló terménykereskedők és a szindikátus közötti érdekellentét, hanem a szindikátus tagjai között keletkezett véleményeltérés és diszharmonia is megpecsételte a szindikátus sorsát.

Az ellentétek annyira kiélesedtek a szindikátus tagjai között, hogy az elmúlt héten a szindikátus kimondta feloszlását, ami nyomban meg is történt.

Azóta a nagyváradi terménykereskedők megint az előbbi helyzetnek megfelelően dolgoznak és munkájukat a jó termésviszonyok bizonyára kedvezően befolyásolják.

Nagyszerű eredményeket realizált az elmúlt évben a Franco-Română biztosító

A „Franco-Română” Biztosító közgyűlését folyó hó 15-én tartották meg Bucureștiben, az intézet központi székházában Drosso ezredes, kir. udvarnagy elnöklete alatt.

Az igazgatóság jelentéséből kitűnik, hogy az 1927-es üzletév a rendkívül kárarány ellenére is nyereséggel zárult, ami az intézet vezetésében megnyilvánuló szolid üzleti politikát igazolja. Kitűnik a jelentéséből továbbá, hogy

a „Franco-Română” díjbevétele 1927-ben 62 millió 529.578.65 lejt tett ki,

ami azt mutatja, hogy a „Franco-Română” biztosítási szakmának egyik jelentékeny tényezője.

Az jelen év végéig kifizetett károk összege 84,661,446.14 lejre rug.

Ez a hatalmas összeg fényes bizonyítékát nyújtja a „Franco-Română” mindenkori

mobilitásának, ami a mai viszonyok mellett kézenfekvően igazolja azt, hogy ez az intézet erős alapokkal, de egyben a legszolidabb viszontbizosítási fedezetekkel is rendelkezik.

A „Franco-Română” életbiztosítási stókkja, -- amely kizárólag komoly orvosi vizsgálattal kapcsolatos üzletekből áll, -- 1927. végén 413,210,375 lejre rugott. Az intézet tartalékainak gyümölcsöző és biztos elhelyezése céljából folytatott ingatlanvásárlások sorozatának egyik kiemelkedő pontja az intézet temesvári házvásárlása, amellyel a „Franco-Română” a bányai hatalmas üzletállományához méltó székházat szerzett.

A „Franco-Română” tőkéi és tartalékai az 1927. év végén 81 millió 571,087,29 lejre rugtak.

A közgyűlés jóváhagyta Al. G. Buzdugan ügyvéd, országgyűlési képviselő igazgatósági tagnak való cooptálását.

Az oravicabányai Mercur kereskedelmi Rt. részvénytőkéjét ötszörösére emelte fel

Az oravicabányai Mercur kereskedelmi részvénytársaság üzemének és vállalatának kiterjesztésével kapcsolatban eddigi 1 milliós részvénytőkéjének 5 millió lejre való emelését határozta el. A kereskedelmi minisztérium vonatkozó engedélye alapján az újabb 8 ezer darab 500 lej névértékű részvényjegyek kibocsátása már megkezdődött és a részvényjegyzések október 31-ig maradnak folyamatban.

Ujabb szenzációs fordulat várható a Bisztra Faipari Rt. ügyében

A temesvári fapanama újabb kulisszatitkai — Mennyit kerestek volna, ha a panama sikerül — A panama kibontakozását a vállalat felszámolóbizottságának ülésétől várják

Az „Ardealul Economic-Erdélyi Közgazdaság“ arad-bánsági szerkesztőségétől

Nemcsak a Bánság, de egész Románia kereskedelmi életét hetek óta izgalomban tartja az a nagyszabású panama, amely a temesvári *Bisztra Faipari Rt.* likvidálása során pattant ki. Mint arról trübbizben is beszámolt az Ardealul Economic-Erdélyi Közgazdaság, a temesvári Bisztra Rt. amely a *Löffler Testvérek* cég tulajdonát képezte

az elmúlt év augusztusában fizetési zavarok közé jutott.

Annak idején megállapítást nyert, hogy a valamikor jólmenő faipari vállalat az egymásra halmozott terhek sulya alatt összeroppant, olyannyira, hogy a legnagyobb erőfeszítésekkel sem volt képes áthidalni a fizetési zavarokat.

A horribilis investíciók következménye

A Bisztra Rt. válságba jutása nem érte váratlanul a piacot, mivel a vállalat ügyvitele gazdasági szempontból már régebbi idő óta olyan tendencia jegyében történt, hogy sokan észrevették a vállalat labilitását. A Bisztrát tudvalevőleg

horribilis investíciókkal valóságos túldimenzionálták

olyannyira, hogy ezek a túlzott befektetések már évekkel ezelőtt kétségessé tették a vállalat prosperitását.

A horribilis investíciók sorába tartozik többek között egy 40 millió lejes költséget igénylő iparvasút, amely a vállalat erdőségeihez viszonyítva kétségtelenül aránytalanul nagy befektetés volt. Ezenfelül az iparvasút építése lassu tempóban haladó munkálatok folytán igen hosszúra húzódott, úgy hogy

a vállalat erdőségeinek intenzív kitermelése folytonosan halasztást és ráfizetésekkel járó késedelmeket szenvedett.

A 40 milliós tőkebefektetés nem a vállalat saját tőkéjének igénybevételel történt, hanem a vállalat fő-részvényesei a költségek legnagyobb részét bankköltség útján fedezték és ezáltal

hatalmas összeggel garapították a faipari vállalat banktartozásait.

A drága pénzen készült iparvasút költsége munkálatai magukkal sodorták a vállalatot és

midőn a tartozások rendezésére került volna a sor, kiderült, hogy az ominózus befektetés alapjaiban megrendítette a Bisztra Faipari Részvénytársaságot.

A fizetési zavarok az elmúlt év augusztusában kerültek napvilágra és a végleges összeroppadás elkerülése érdekében a faipari vállalat egyezkedési tárgyalásokat kezdett hitelezőivel, amelyek rövidesen sikerre vezettek. Nevezetesen békés úton sikerült megegyezésre jutni három temesvári pénzintézettel, amelyek bizonyos összegeket leírtak a vállalat terhéről és ezzel ideig-óráig meg volt a béke a Bisztra és bankhitelezői között.

A likvidáló bizottság

A pénzintézetekkel létrejött egyezés értelmében a Bisztra Rt. cégvagyonának felosztásánál a *Temesvári Kereskedelmi és Gazdasági Bank*, valamint a *Timişiana 40—40* százalékos részesedést kapnak, a Sváb Központi Bank 12 százalékos részesedést élvez, míg a cégvagyon fenmaradt töredékeiből a *Löffler-család* tagjainak sorából kikerülő részvényeseket elégitik ki. Egyben pedig megállapodás történt egy likvidálóbizottság delegálására is, amelynek hivatása a Bisztra Rt. ügyeinek házikezelésbe való vétele volt. A likvidáló bizottságba az érdekelte hitelezők a Szana Bank részéről *Schiller Gyulát*, a Sváb Központi Bank részéről *Klotz Ádám* vezérigazgatót, a *Timişiana* részéről *Capatineanu drt*, mint szakértőt, továbbá *Lindner Ármin* igazgatót, míg a Bisztra részéről *Székely Jenő* fő-tisztviselőt delegálták.

A cégvagyon értékesítése

Az ilyen formán összeállított likvidálóbizottság a legnagyobb titokban megkezdte működését és hosszú időn keresztül tartózkodtak attól, hogy bár-

mit is eláruljanak, vagy nyilvánosságra hozzanak a likvidáls munkálatok folyásáról. A bizottság

első látható és kézzelfogható ténykedése a temesvári *Löffler paloták* megvásárlása volt, amely annak idején közgazdasági körökben érthető feltűnést keltett.

A sikeres tranzakció után a felszámolóbizottság újabb ügyletekbe bocsátkozott.

Az elmúlt év októberében a bizottságnak a Bisztra Rt. cégvagyon nagyrészt, mintegy 80 százalékát a vagyoni összeségnek sikerült eladni. A *Forestiera Banatului S. A.* az összvagyon 40 százalékának megfelelő üzemi berendezést vásárolt meg, majd nemsokára a *Tomási Erdőipari Rt.* ugyanilyen mennyiségű és értékű üzemi berendezést vett át a Bisztrától. A felszámolóbizottság a fennmaradt 20 százalékos cégvagyonot is igyekezett lassanként eladni. Ehhez a fennmaradt 20 százalékos vagyonhoz tartozott a *Glimboea* állomáson felhalmozott 800 vagon, továbbá a *glimbocai erdőben* elszállításra váró két ezer vagon tűzifa is.

Olcsó vásár a Bisztra fájával

Ez év júniusában a felszámolóbizottság egyik ülésén, melyen *Klotz Ádám* vezérigazgató nem vett részt, *Székely*, a Bisztra delegáltja, bejelentette, hogy a szerinte teljesen elrothadt 2000 vagon tűzifa egyetlen értékesítési módját sikerült megtalálni, amennyiben

jelentkezett egy vevő, aki kifejezetten rothadt tűzifát kíván vásárolni és a Bisztra 2000 vagonos fa stokkjáért 3 millió 200 ezer lejt hajlandó adni.

A felszámolóbizottság a *Székely* által közvetített ajánlatát *Capatineanu dr.*, a *Timişiana* szakértőjének véleményezéstől tette függővé.

Az ügyek folyását mint fentebb említettük a felszámolóbizottság a legnagyobb diszkrécióval kezelte;

senkinek sem engedtek betekintést és még ma is kétséges, hogy vajon a szóbanforgó faeladással kapcsolatban ténylegesen kikérték-e *Capatineanu dr.* véleményét. Annyi azonban lény, hogy

a felszámolóbizottság elfogadta a *Székely* fő-tisztviselő által benyújtott ajánlatot, amelynek értelmében az ajánlatot tevő *Catina Vasile* 3 millió 200 ezer lejért megvásárolta a Bisztra rothadtak minősített 2000 vagon tűzifáját.

Az indítvány elfogadását tulajdonképpen *Székely Dezső*, *Schiller Gyula* és *dr. Frenkel Ákos* ügyész forszírozták. A bizottság aprobálása után *Catina* nyomában lefizetett 1 millió lejt a Szana bank kasszájába előlegként,

Székely pedig kiutazott *Glimboára* az üzlet végleges perfektuálása végett.

Összedül az olcsó üzlet

Mint utólag kiderült,

a felszámolóbizottság érthetetlen módon csak az előleg lefizetése után terjesztette elő az üzletről szóló megállapodást *Klotz Ádám* vezérigazgatónak szignálás és végleges jóváhagyás végett.

Ekkor történt meg az első akadály, amelynek nyomán megszületett az ugynevezett Bisztra-bohrány.

Klotz Ádám vezérigazgató ugyanis megtagadta az üzleti kötlevel aláírását

és *Teufel* igazgatót, a Sváb Központi Bank érdekkörébe tartozó *Bánati Faipari Rt.* igazgatóját küldte ki a 2000 vagonos tűzifaügylet lekontrolálása végett. *Teufel* igazgató *Glimboára* érkezve megindította a vizsgálatot az ügyben, amelyről részletes jelentést küldött *Klotz Ádám* vezérigazgatónak. Ebből a jelentésből kiderült, hogy

a *Glimboca*n elszállításra váró tűzifa a különböző híresztelések ellenére is a legprimább állapotban van és összehasonlíthatatlanul többet ér annál az összegnél, amelyet *Catina* ajánlott föl.

Teufel igazgató kijelentette, hogy a maga részéről bármelyik pillanatban olyan vevőt hoz, aki a *Catina* féle ajánlatának a dupláját hajlandó megfizetni a *glimbocai* tűzifaért.

Kiderül a panama

Teufel igazgató jelentésének van egy sokkal érdekesebb részlete is, amely a felszámolóbizottság aktivitását különös szinben tünteti fel. A vizsgálatot vezető szakértő véleménye szerint ugyanis a már eddig leszállított fa, valamint

a *Glimboea* állomáson beraktározott fa nem 2000 vagon, hanem cca 2700—3000 vagonra tehető.

A feltűnéskeltő jelentés nyomán *Klotz Ádám* szigorú házivizsgálatot rendelt el, amely minden vonalon igazolta *Teufel Ede* igazgató jelentését. Megállapítást nyert, hogy

a *Catinának* eladott fa a kötlevelben feltüntetett értéknél 60 százalékkal többet reprezentál

és prima minőségű áru, nem pedig rothadt, mintahogy azt *Székely* a bizottságnak annak idején bejelentette.

A kiküldött házibizottság tagjai, *dr. Becker János* ügyvéd, *Teufel* igazgató és a kényszerű szekundás *Schiller Gyula* olyan határozatot hozott, hogy a további szállításokat azonnal szüntessék be. *Klotz Ádám* a Sváb Bank vezérigazgatója pedig azonnal lemondott felszámolóbizottsági tagságáról és bankja nevében követelése teljes megtérítésének igényét jelentette be.

A Sváb Központi Bank 16 millió lejt követel a Bisztrától,

valamint a vállalat könyveinek átvizsgálását, ha nem menne másképpen, úgy ügyészségi közbelépéssel.

A komplikációk, amelyek kibontakozását várják

A Bisztra ügy kirobbanása alkalmával *Szana Zsigmond* vezérigazgató nem tartózkodott itthon és így az érdekeltek hazatérésétől tették függővé a Bisztra bonyolódott ügyeinek ren-

TAVASZI
márciusi!

DREHER

sörök

SZENT
GYÖRGY

B
BAK
K

D
á
c
i
a

Regularea datoriilor ipotecare române către Ungaria

Ministerul finanțelor aduce la cunoștința tuturor celor interesați că de acum înainte statul român se substituie vechilor creditori pentru datoriile ipotecare ale supușilor români, urmând ca aceștia, în caz când nu ar fi putut aranja acele datorii până la 30 Aprilie 1928, să le achite de acum înainte prin ministerul de finanțe, în condițiunile ce se vor publica ulterior.

Aceasta ca urmare la acordul încheiat luna trecută între statul român și institutele bancare din Ungaria.

Rezultând din acordul amintit mai sus că dela termenul indicat, adică dela 31 Iulie 1928, toți aceia, cari nu și-ar fi putut — din orice motiv — achita integral datoriile ipotecare, nu se vor mai putea înțelege — sub consecința nulității actelor încheiate — direct cu creditorii lor din Ungaria, ci vor trebui să depună ministerului de finanțe (direcția tratatelor), în termen de 14 zile de astăzi toate actele, dovezile, extrasele de conturent, contracte, etc., în relație cu acele datorii, în baza cărora guvernul român va interveni pe lângă creditorii pentru stabilirea definitivă a soldului debitor.

În legătură cu aceasta Camera de Comerț și de Industrie din Cluj, ne comunică următoarele:

„În vederea aranjării și achitării creanțelor, pe cari supușii români le au față de debitorii unguri, cari urmează a se face conform convențiunii financiare ungaro-române, publicată în Monitorul Oficial No. 279 din 19 Decembrie 1924, avem onoarea a vă ruga să binevoiți a dispune să se ia măsurile necesare și să se înainteze cât mai neîntârziat tablourile exacte de creanțele ce atâ Camera Dv. cât și comerțanții și industriașii din circumscripția Dv. ar avea și actualmente față de Statul Ungar (indicând Departamentul și autoritatea în subordine) și de persoanele private sau juridice ungare.

Tabloul va cuprinde următoarele date: 1. Numele creditorului. 2. Numele debitorului. 3. Data contractului. 4. Capitalul împrumutat. 5. Felul împrumutului (hipotecar, comunal etc.) 6. Moneda în care s'a contractat împrumutul. 7. Timpul de amortizare. 8. Dobânzile. 9. Observări. (Aici se va indica situația în care se prezintă actualmente bilanțul fiecărei creianțe).

Comunicatul de mai sus este trimis de către ministerul de finanțe Camerei de Comerț și de Industrie din Cluj, unde s'a și început întocmirea tabloului susmenționat.

238 milliós aktivummal zárult Csehszlovákia júniusi külkereskedelme

Juniusban megduplázódott a cukorkivitel — A kedvező terméskilátások hatása alatt megcsappant a gabonabehozatal

Csehszlovákia júniusi külkereskedelmi mérlege ugyanugy mint májusban, jelentős javulást mutat.

A júniusi külkereskedelem 238 millió koronával aktív, míg az elmúlt év júniusában 30 milliós passzívuma volt Csehszlovákia külkereskedelmének.

A javulás az előző hónapokban majdnem teljes egészében az élelmiszer külkereskedelem nyelvére, mivel Csehszlovákia élelmiszerbehozatala az utóbbi hónapokban egyre jobban emelkedett, a cukorkivitel pedig visszafelé irányított mutatót. Juniában e tekintetben fordulat állott be.

Az élelmiszerbehozatal valószínűsége zuhanást mutat. A tavalyi 405 milliárdról, ez év júniusában 217 millióra fejlődött vissza Csehszlovákia élelmiszerbehozatalának értéke,

ugyanakkor pedig az elmúlt év 176 millió koronának megfelelő élelmiszerkivitele ez év júniusában 302 millióra szökött föl.

Csehszlovákia júniusi külkereskedelmét a cukorkivitel javulása jellemezte, amely az elmúlt év júniusához viszonyítva megduplázódott.

A júniusi külkereskedelem 238 milliós aktivuma a cukorkivitel fokozódásának és az élelmiszerbehozatal visszafelé fordulásának köszönhető. A külkereskedelem teljes exportja továbbra is megtartotta emelkedő irányzatát, amennyiben a múlt év júniusi 1495 millióról 1628 millióra emelkedett Csehszlovákia egész exportja. A 133 millió koronányi kivitel emelkedéséből az élelmiszerekre, főleg a cukorra 126 millió korona esik.

A teljes import, a nyersanyag és a készárubehozatal emelkedése ellenére, az elmúlt évhez viszonyítva 1525 millióról 1390 millióra fejlődött vissza.

ami az élelmiszerbehozatal visszafelé fordulására vezethető vissza. Az élelmiszerbehozatal 188 millióval

kisebbségre a tavalyinál. Ez a visszafelé fordulás főleg a gabonára vonatkozik és a kedvező terméskilátásokkal van összefüggésben.

A külkereskedelem júniusi nagy aktivumát követően az éves fejlődés, amely a tavalyi és ez év külkereskedelem aktivumai között főnnyá lett, lényegesen enyhült. Az

első félévi külkereskedelem aktivuma most már 768 millió és már csak 476 millióval kisebb mint 1927 első felében.

A júniusi külkereskedelem teljes forgalma 3018 millió, tehát megfelel a tavalyi júniusi teljes forgalomnak, viszont az év eleje óta a külkereskedelem forgalma 2479 millióval emelkedett.

Juniában a készáruforgalomban a behozatal 56, a kivitel pedig 30 millióval emelkedett, aminek következtében az elmúlt évi 669 milliós aktivum 643 millióra fejlődött vissza.

Az élelmiszerbehozatal 188 millióval csökkent, az élelmiszer kivitel pedig 126 millióval emelkedett. A tavalyi 229 milliós élelmiszerpasszívum így 85 milliós aktivummá változott át.

A nyersanyagforgalomban csak csekélyebb eltérésekre került a sor: a behozatal 8 millióra emelkedett, a kivitel pedig 24 millióval csökkent. A nyersanyagpasszívum így a tavalyi 434 millióval szemben 466 millióra emelkedett. Az állatbehozatal 12 millióval csökkent, az állatkivitel pedig az elmúlt év kivitelének növekedését megtartotta.

Az állatkereskedelem passzívuma 39 millióról 24 millióra fejlődött vissza.

Az év eleje óta a készárú kivitel 820 millióval emelkedett, a készárú behozatal pedig 549 millióval emelkedést mutat. Az elmúlt év első felében 3781 milliós aktívuma így 4052 millióra emelkedett. Az első félévben a tavalyi 1887 millióról 2575 millióra emelkedett, a nyersanyagforgalom passzívumát amennyiben a behozatal 817, a kivitel pedig csak 29 millióval emelkedett.

A szomszédos Csehszlovákia gazdasági fejlődését bizonyos mértékben fájdalmas örömmel kell regisztrálnunk, mert Románia külkereskedelme még mindig nem érte el azt az aktivitást, amelyet az ország normális gazdasági élete megkívánna. A bajok mindenki előtt ismeretesek.

— A német festéktársaság új eljárás szerint készíti a műselymet. A német festéktársaság néhány új szabadalmat jelentett be a nyersanyag gyártására vonatkozólag. Az új eljárás szerint rövid időn belül az eddigi 2500 kg-os napi termelésüknek felel meg. A munkálatokat ezirányban már megkezdték és az építkezések befejezése után megindul az új termelés.

dezését. Szana Zsigmond azonban hazatért, a Bisztra ügyében pedig semmi különösebb fordulat nem történt, mindössze csak annyi, hogy a felszámolóbizottsági ülést elhalasztották.

A Bisztra Rt. helyzetét még jobban komplikálja az a tény, hogy a Timișiana szintén megcsalva érzi magát és tekintve, hogy Lindner igazgató csak részlegesen tette meg feleltesséinek jelentését, Scitescu vezérigazgató csak a mostani revízió alkalmával tanulmányozta behatóbban a kérdést. Egyes vélemények szerint

a Timișianánál azt hiszik, hogy 30—40 millió lej erejéig érte károsodás a pénztintézetet.

Beigazolt tény, hogy a Bisztra fállományának eladása során nem egyszer 50 százalékos alértékelések történtek. Hogy a legutóbbi glimbocai eladás mennyire nem volt korrekt, arra legjobban rávilágít az, hogy

a „Titan“ vasipari koncern 4500 lejt kínált az árúért az áruért, azonban a prima fa forgalmi értékére való hivatkozással 5200 lejtben állapították meg a feladási árát.

Tény, hogy az érdekelt pénztintézeteket, de különösen a kis részvényeseket még így is, mint egy 10 millió lej károsodás érte volna. Valószínűnek látszik, hogy

az ominózus függőlet mögött egy ravaszul kitervelt akció húzódik meg,

amelyben Catina Vasil a másodrendű fél, illetve a strohmann szerepét játssza. Az igazi vevők Mikes Márcel lugosi fakereskedő és Székely a Bisztra leépített tesztviselője voltak, Catina pedig az üzlet sikeres kimenetele esetén mindössze csak 350 ezer lejt kapott volna.

Ennyi ismeretes egyelőre a Bisztra ügyéről, amely szomorú képét nyújtja a lelkiismeretlen kereskedelemnek. A panama többi részleteit, úgy a beavatókat, mint a távolról érdekeltek is a felszámolóbizottsági ülés eredményétől várják.

B. K.

O conferință internațională a petrolului.

Ziarul american „New York Times“ anunță să trustrurile americane de petrol plănuesc convocarea unei conferințe internaționale în care să se discute chestiunea contingentării producției mondiale de petrol.

Participante la aceasta conferință sau anunțat deocamdată următoarele contere: Royal Dutch-shel, Anglo Persian și petrol Turces. Aceasta conferință va fi convocată cu scopul de a se inițiativa continuu scădări de prețuri la petrolifere provocată de supra producția mondială.

A National Gas Engine Comp., Ashton (Anglia)

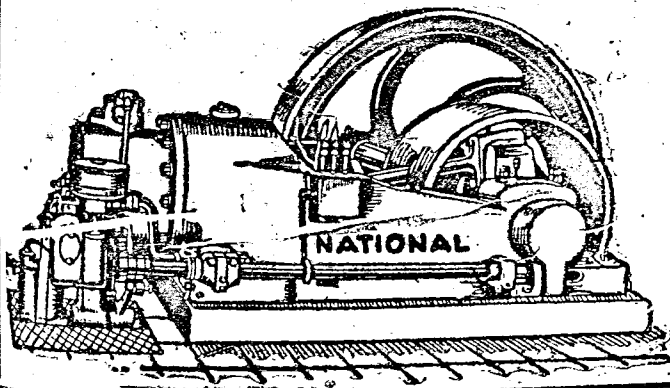
gyártmányait képviselő világhírű compressornélküli

National Dieselmotorok

alacsony fordulatszám és csekély üzemanyagfogyasztással, fekvő és álló elrendezésben, rendkívül kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók az erdélyi vezérképvisletnél:

Economia Kereskedelmi és Ipari
Részv.-Társaságnál, Oradea.

Árajánlatokat készséggel küldünk!

Panasz és felindulás a nagyváradai mintavásár zsürijének döntései miatt

Több kiállító kiértemelte az aranyoklevelet, de nem kapta meg — Milyen cégek tüntek még ki a mintavásáron

Az „Ardealul Economic-Erdélyi Közgazdaság” nagyváradai szerkesztőségétől

Az elmúlt héten végetért a nagyváradai nagyvásár és kiállítás és amint legutóbbi számunkban reamutattunk, tényleg nem járt azzal a sikeres eredménnyel, amelyet méltán vártunk volna és amely minden biznnyal bekövetkezett volna, ha alkalmas időpontban rendezték volna. Mult heti számunkban hangot adtunk a közvéleménynek, amely elítélte a vásár rendezőségének lehetetlen magatartását a kiállítás propagálása tekintetében és — fájdalom — ez alkalommal újabb felzudulás visszhangja verődik vissza ezekből a sorokból.

A rendezőség hibáit ugyanis bekoronázta az a jury, amely a kiállítók megjutalmazásában itélkezett. A jury számos arany-oklevelet, kevesebb ezüst és még kevesebb elismerő oklevelet osztott ki és bár azok, akik aranyoklevelet kaptak, kétségkívül méltán rászolgáltak erre a legnagyobb elismerésre, de az igazság az, hogy ezeknek legtöbbször, akik csak ezüst, vagy egyszerű oklevelet kaptak, ép úgy megérdemelték volna az aranyoklevelet, mint azok, akik ezt tényleg megkapták.

A felzudulás így hát érthető és érthető az is, ha számos panaszt kaptunk emiatt és ha nem hozzuk ezeket a panaszokat konkrét nyilvánosságra, ezt csupán a rendezőség és a jury iránti ildomosságból tesszük, mert hisszük, hogy a jövőben nagyobb tapintattal és több igazságossággal fognak eljárni, illetve hivatásukat lelkiismeretesebben betöltő egyének objektív felfogása fog dönteni olyan kérdésben, amely egész közgazdasági életünkre többé-kevésbé, de határozottan befolyással van.

Egyébként — függetlenül a jury döntésétől — itt közöljük tovább ama kiállító cégek ismertetését, amelyek minden kétséget kizárva, határozottan rászolgált mindenki — nemcsak a jury és a rendezőség — elismerésére.

Müller és Fehér budapesti fém- és reklámárnyár,

amelyet Romániában a rendkívül rokonszenves *Hochstädter* Alfréd képvisel, aki a híres budapesti gyár termékeit itt rendkívül gyorsan bevezette, megismertette és népszerűvé tette, litografált alumínium és más rézplakátokat állított ki. Igazi művészi munkák ezek, eltekintve attól, hogy finomságuknál és tartósságuknál fogva is különös érdeklődésre tarthatnak számot. A kiállított alumínium-plakátok némelyike oly finom és megrajzolása oly tökéletes, hogy szinte bármely uri lakásnak is díszül szolgálhatnának. Müller és Fehér művészi reklámplakátjai épp úgy ismertek Budapsten, Berlinben, Párisban, mint Egyiptomban és mindenütt a legnagyobb elismeréssel találkoznak. Az európai híres gyár romániai vezérképviselője *Hochstädter* Alfréd Nagyváradon a Wilson (Fűzes)-utca 18. szám alatt lakik, akinek nagyszerű működése és szimpatikus egyénisége nagyban hozzájárul ahhoz, hogy a Müller és Fehér remekszép reklámplakátjai és más művészi kidolgozású alumínium-reklámárnyai nálunk is oly rövid idő alatt meghonosodtak. A kiállításon a gyár termékei rendkívül nagy mértékben keltették fel a közfigyelmet.

Electra zsinór-, csipke- és szalaggyár nemcsak a nagyváradai, hanem az egész ország iparának fejlettségét mutatja. Szinte csodálkozásba ejti az embert, ha látja azokat a zsinórokat, szemeket, népies viselethez szükséges csipkéket amelyeket eddig külföldről importáltak hozzánk, ma már Nagyváradon is elő tudják állítani, még pedig oly nagy mértékben, hogy az egész ország szükségletét képes volna fedezni. Amellett az *Electra* gyártmányai minősége minden tekintetben versenyképes a külföldi árakkal.

Friedmann Hermann ismert nagyváradai ékszerész cég az ékszerszakmát egyedül képviselte a mintavásáron és méltán keltett feltűnést különösen drágaköveivel, melyeknek terén mint specialista első helyen áll Erdélyben. Ezenkívül rendkívül figyelmet keltettek saját készítményű aranyáru, fülbevalói, gyűrű és más szebbnél szebb ékszer tárgyai. **Friedmann** ékszerész ezzel a kiállítással méltán fokozta azt a jóhírnevet, amelynek cége fennállása óta örvend.

Báró Gerhény István borpincészet a legkitűnőbb boraival szerepelt a kiállításon és szinte természetes, hogy amint az 1923-as aradi kiállításon, úgy ezen a kiállításon is aranyoklevelet érdemeljen ki. **Báró Gerhény István** borpincészetének borai kitűnő hírnevének örvendenek és ezt a hírnevet meg is érdemlik.

Goldstein irógépraktár az amerikai *Royal Typewriter Co.*-féle kiváló minőségű irógépeket és a kis egyváltós *Royal Portable* irógépeket mutatta be a kiállításon. A *Pyles*-modell szerzáción ujtásai különös meglepetést keltettek.

Hagymási Fülöp elektrotechnikus *Tungsram* villanyfelszerelési cikket állított ki. A kiállítási termék esti világitását is *Tungsram*-égőkkel látta el.

Helicon iparművészeti műterem kicsiny pavillonja a kiállítás egyik legszebb díszje volt. Maga a kormány képviselője is a legnagyobb elismerés hangján nyilatkozott **Blum Zsigmond** nének, a *Helicon* tulajdonosnőjének, aki az iparművészeti remekeivel méltán vitta ki az őszinte elismerést.

Iris kreppapirgyár. Ez a nagyváradai gyár egyetlen nemcsak Romániában, hanem az egész Balkánon és a sok millió tekercs papir, amelyre ennek az országnak és a balkáni államoknak szüksége van, nagyobb részt ebből az aránylag rövid idő óta fennálló gyárból kerül ki. A kiállításon különös feltűnést keltettek háromféle színű kreppapirjai. Bármely sportegylet bármily komplikált színeit képes előállítani.

Moskovits Ipartelep Rt. egyike Románia legjelentékenyebb ipari vállalatainak. Szesz, élesztő, étehek, oldószerek, vegyikkek, szóda, ásványvízpótlók, dendrin gyümölcs-facarbolinum, szeszes és szesz nélküli esszenciák és ezenkívül ládák, gyártásával nem foglalkozik. A kiállításon termékeit bemutatta és mint Románia nyugati határszélének egyik reprezentáns vállalata a kiállításon való részvételével a kiállítás színvonalát emelte.

A **Muschong** cserépipar és a bunári ásványvízről mult heti számunkban írt cikkünkben szedési hiba folytán tévesen jelen meg Románia emez egyik legnagyobb cserépiparának nagyváradai vezérképviselőjének neve. A **Muschong**-műveket Nagyváradon **Weisz Géza**, egy kiváló,

rokonszenves és közismert nagyváradai kereskedő képviseli, aki a **Muschong**-művek nagyszerű termékei számára szinte egy csapásra meghódította a piacot.

A **Nagyváradai Bőröndgyár**, amelynek tulajdonosa, Nagyvárad egyik legtekinélyesebb és köztiszteletben álló polgára, **Harimann Sándor**, nem szerepelt ugyan a kiállításon, de azok a bőrúri iparcikkek, bőröndök, művészi ridikülök, táskák stb. amelyek ebből a gyárból kerülnek, a legnagyobb figyelmet érdemlik, mert dicsőséget szereznek nagyban kifejlődött bőrúriiparunknak. A Nagyváradai Bőröndgyár termékei nemcsak bizonyítják a külföldről importált hasonnemű árukat, hanem minőségben méltán veszik fel azokkal a versenyt és nem maradnak mögöttük.

Nyakkendőház a legmodernebb divatu nyakkendővel tünt fel a kiállításon és megérdemelt elismerést váltott ki. A **nyakkendőháznak** **Kolozsváron** is van lerakata és **Kolozsvárnak** is állandó szanzációnját képezik szebbnél szebb férfinyakkendői.

Orient szövömvészeti iskola (**Schulhof Emilné**) remekszép szőnyegeit, gobelineket állított ki és méltán itélte oda neki a jury az aranyoklevelet, mert azt valóban kiérdemelte. Az **Orient** szövömvészeti iskola ma már az egész országban ismert és termékei értékes selyem- és gyapjuszőnyegei mindenütt elismerést keltenek.

Róna fényképészeti és fényképnagyító műterme a kiállításon a fotóművészet valóságos remekműveit produkálta. Különös művészi értékűek a fényképnagyítások, amelyeket a **Róna-műterem** rendkívül magas művészi nívón kultivál. Általában akvarelljei, pasztelljei és színes, valamint fekete képei, a legkülönösebb művészi alkotások. A **Róna-műterem** ezzel a kiállítással csak bekoronázta azt a jóhírnevet, amelynek örvend és amely a **Róna-műtermet** Nagyvárad legelső fényképészeti műtermei közé sorozzák.

Stern József vasnagykereskedő cég egy petróleum-gázfőzőgéppel, amelyeket „**Kronprinz**” elnevezéssel hoz forgalomba, keltett feltűnést. Ez a gép teljesen zajtalanul hat perc alatt felforralt egy liter vizet és praktikus voltánál fogva valóban forradalmat kelt a konyhákban. A cég bárkinek küld árákkal ellátott román vagy magyar nyelvű prospektust.

Szolga Ferenc Nagyvárad legelső és legjobb hírnevű kárpitosiparos a kárpitosiparművészetnek olyan remek munkáit mutatta be a kiállításon, hogy azok bámulatba ejtették még azokat is, akik jól ismerték már régebről **Szolga Ferenc** kárpitosipari művészi tehetségét. **Börgarnitúrái** kifogástalan tökéletes munkák és bizonyosságai annak, hogy arra a jóhírnevre, amelyet **Szolga Ferenc** és már elődjei is kiérdemelték, méltán rászolgált. A kiállítás zsürije **Szolga Ferenc**et ezüst oklevéllel tüntette ki, ami meglepetést keltett, mert mindenkinek meggyőződése volt, hogy az aranyoklevelet is vitán felül megérdemelte volna, mert **Szolga Ferenc** az ő kárpitosiparművészetével megbecsülést szerez szakmájának.

Vadász és Schönfeld butorszövet és szőnyegáruháza gyári szőnyegeit eredeti gyári áron hozta forgalomba a kiállítás tarlama alatt. A cég különben gyakran rendez Nagy-

váradon önálló kiállításokat és mindannyiszor szenzációt kelt kiváló minőségű és fellüdüen olcsó áruival. A kiállításon számos megrendelést kapott különösen ollók, intézetek, szállodák és magánosok részéről.

Rusia se aprovizionează cu cereale din alte țări

Rusia care înainte de război a fost țara cea mai productivă în cereale, a ajuns astăzi să se aprovizioneze cu grâu din alte țări. Regimul păcătos a adus Rusia în mai puțin de zece ani la complectă prepastie economică. Guvernul sovietic pentru a evita dezastuoasele consecințe ce s'ar ivi din cauza unei eventuale foamete, a hotărât să cumpere o enormă cantitate de cereale dela țările cu produse agricole bogată.

Deși recolta de cereale din anul aceasta să prevăde a fi satisfăcătoare în urma deselor rechiziționări făcute pe seama armatei bolșevice, populația a fost sărăcită în mod îngrozitor astfel, că acum în preajma recoltei, a rămas fără nici-oîobucătură de pâine. Ziarele opoziționiste din Rusia critică cu multă vehemență faptul că guvernul a săcătuit produsele agricole, deschizând porțile unei crize economice generale.

Primăria Municipiului Cluj.

No. 17742—928 cons.

Publicație

Uzinele Electrice ale Municipiului Cluj, necesită cabluri subterne în diferite dimensiuni total 3950 m. c. nform specificării din caetul din sarcini, care se poate vedea la Direcțiunea Uzinei Electrice din Cluj.

Pentru procurarea acestor materiale se publică o licitație pe data de 30 August 1928, ora 11 a. m. la Primăria Municipiului Cluj, în sala mică de ședințe. Ofertele semnate, închise sigilate și provăzute cu o garanție în numerar sau efecte de stat în valoare de 5 procente asupra sumei oferite se vor prezenta la data licitației.

La licitație se vor admite numai fabricanții, intermediari sunt excluși. Licitatiia se va ținea conform dispozițiunilor art. 72—83 din legea Contabilității publice.

Dr. T. Mihali, primar.

Olvassa a

Keleti Ujság-ot

DIANA sós borszesz, vezérképviselő „GEA” KRAYER. Főlerakat Balkán Impex, TIMIȘOARA.

Jövő év júliusára halasztotta a kormány az Obor-intézmény életbeléptetését

Az érdekeltek rezisztens ellenállása folytán az aradi Kereskedelmi és Iparkamara az Obor bevezetése ellen foglalt állást — Păcurariu kamarai főtitkár nyilatkozata

Az „Ardealul Economic-Erdélyi Közgazdaság” Arad-bánsági szerkesztőségétől

Néhány héttel ezelőtt országos fel-tűnést keltett az Ardealul Economic-Erdélyi Közgazdaságnak a cikke, amelyben az Obor-rendszerü állat és terményvásárokat tettük bírálat tárgyává. Az érdekelt közgazdasági faktorok komolyan kezdtek foglalkozni ekkünk nyomán az Obor kérdésével és ezért egy a termelők, mint a szakkereskedelem érdekelt tényezői körében ideges nyugtalanság volt észlelhető.

Véleményező ankét az Obor-kérdésben

Az aradi kereskedelmi és iparkamara, mint az ügyben legközvetlenebbül érdekelt gazdasági testület a múlt hónap közepe táján ismertető és véleményező ankétot rendezett, amelyre meghívta az érdekelt kereskedőket és termelőket. A kereskedelmi és iparkamara által rendezett ankéton

éles támadások hangzottak el az Obor-törvény ellen és az érdekeltek főleg azt kifogásolták, hogy a törvény négy fal közé szorítja és valósággal megbéklyozza a szabadkereskedelmet.

Az ankéton résztvevő termelők és szakkereskedők egyöntetűen az Obor ellen foglaltak állást és ugyan arra az álláspontra helyezkedtek, amelyet az Ardealul Economic-Erdélyi Közgazdaság első cikkében leszögezett. Rámutattak ugyanis arra, hogy az Obor annak ellenére, hogy igen messze áll a tőzsderendszerétől, kivégzi a szabadkereskedelmet, amely egyes területek gazdasági életére válságos csapást jelenthet. Ilyenformán, érthető az a tiltakozó magatartás, amelyet különösen az aradmegyei kereskedők és termelők tanúsítanak az Obor-intézmény bevezetése ellen.

A tiltakozó hangú ankét után az aradi kereskedelmi és iparkamara vezetősége közgyűlést tartott, amelyen élénk vita fejlődött ki az Obor-intézmény kérdése körül. A közgyűlésen általános felfogásként az a vélemény alakult ki, hogy

a tradíciókon nevelkedett és előkelő színvonalon álló erdélyi és bánsági termény és árukereskedelem guzsbakötése semmiképp nincs indokolva,

így tehát nem indokolt az Obor-intézmény ilyen módon való bevezetése sem.

Három álláspont pergőtüzében

A részletek megtárgyalásánál alapjában véve három vélemény alakult ki. A vitában résztvevők egyik csoportja a legélesebb hangon ellene nyilatkozott az Obor-intézmény bevezetésének, egy kis csoport az Obor mellett tört lándzsát, míg egyesek a középútat választva csak úgy találtak üdvösnek az Obor intézmény bevezetését, ha a károsabb hatású para-

grafusokon bizonyos módosításokat eszközölnek.

Az Ardealul Economic-Erdélyi Közgazdaság munkatársa az Obor akció jelenlegi állásával kapcsolatosan kérdést intézett Păcurariu Brutushoz, az aradi kereskedelmi és iparkamara főtitkárához, aki a következőket mondotta:

— Mint ismeretes, — mondotta Păcurariu főtitkár — az iparkamara vezetőségének legutóbbi ülésén különböző elvi álláspontok kerültek egymással szembe az Obor kérdésének

Az Obor-törvény végrehajtásának akadályai

— Be kell vallanunk, hogy a felmerült elvi ellentéteken kívül, áthidalhatatlan akadályai is vannak az Obor intézmény azonnali bevezetésének.

Ezek az akadályok főleg anyagi és technikai kérdésekben merülnek ki. Épen ezért pillanatnyilag valósággal leküzdhetetlenek. Az Obor-törvény végrehajtása és az intézmény bevezetése hatalmas investíciókat igényel. A kezdő munkálatok is horribilis költségeket emésztenének föl, mert az Obort nem lehet feldolgozatlan területen elhelyezni, mivel esős idő esetén a forgalom lebonyolítása igen sok nehézséggel járna.

Ezért azt a területet, valamint a területhez vezető uccákat, ahol az Obor elhelyezést nyerne, megfelelő módon rendbe kell hozni és ki kell kövezni, úgy, hogy a forgalom lebonyolítása ne szenvedjen akadályokat.

— Az Obor céljainak megfelelő terület volna Aradon a Boross Béni-tér, ez a terv azonban nem valósítható meg, mert a végrehajtási utasítás szigorúan kimondja, hogy

az Obor területét föltétlenül körülrül kell keríteni.

Már pedig a város centrumában lehetlenség területeket elkeríteni. Az Obor rendszer bevezetése tehát legtöbb helyen megfelelő területek hiánya miatt ütközik nehézségekbe, ahol pedig akadna, ott az illetékesek a horribilis investíciókat nem győzik.

megvitatása folyamán. Éles hangú tiltakozás hangzott el az Obor-intézmény ellen, ugyancsak azonban

akadtak olyan szakemberek is, akik az Obort a modern gazdasági élet követelményeinek megfelelően minősítették,

kérve annak bevezetését. A kamara azonban a két szélsőséges álláspont közül a harmadik csoport felfogását, a középútat választotta, amellyel idővel az Obor rendszernek bizonyos módosítások útján való bevezetését határozta el.

— Nem lehet szemelől téveszteni, hogy a hatalmas investíciókat igénylő munkálatok költségei a községeket terheli. A közigazgatási törvény vonatkozó szakaszainak előírása szerint a községtanácsok nagyobbarányú építkezéseket, vagy nagyobb költségekkel járó munkálatokat vis-majorként eltekintve, csak akkor eszközölhetnek, ha a költségeket az év elején aprobált költségvetésben a törvényes formák között előirányozták. Amennyiben ez nem történt meg, úgy a költségvetés tartalékalaipájához fordulhatnánk. Romániában azonban

ma nincs olyan község vagy város, amelyek tartalékalaipájából fedezni lehetne az Obor felépítésének költségeit.

Egyesek szerint ezt az akadályt úgy lehetne áthidalni, hogyha az érdekelt községtanácsok kölcsönöket vennének föl az Obor építésének költségeire. Ez az eljárás azonban olyan hosszadalmas, hogy a kölcsönök perfektuálása és kézhezvétele hónapokat venne igénybe.

Az aradi kamara intervenciója

— A felmerülő technikai akadályok, valamint a gazdatársadalom és a szakkereskedők részéről megnyilvánuló tiltakozó magatartás

arra kényszerítette az aradi kereskedelmi és iparkamarát, hogy előterjesztést tegyen a miniszteriumnak az Obor törvény életbeléptetésének elhalasztására.

A kamara propositiója szerint a törvény életbeléptetése csak 1929. július elsején válhatna aktuálissá.

A halasztási kérelem kényes helyzetbe került a kereskedelmi és iparkamara, de tekintve, hogy a köz érdekeinek megvédéséről volt szó,

a miniszteriumban ragaszkodtunk álláspontunkhoz.

Ezzel egyidejűleg sikerült egy nagyobb kérdés kivételével elintézésre szóbeli ígéretet kivívni. Az Obor-törvény elleni tiltakozó magatartást ugyanis az a rendelkezés váltotta ki az érdekeltek körében, amely hivatalból megszünteti az ugynevezett mintára történő- és terminus kereskedelmet.

Az Obor-törvény ugyanis előírja, hogy

a kereskedők kizárólag csak az Obor területén értékesíthetik az eladásra szánt állatot és terményárukat.

A kereskedő tehát négy fal közé került, ez pedig homlokegyenest ellentmond a szabadkereskedelmi követelményeinek. A kamara előterjesztésére a miniszterium elfogadta és hallgatóságosan aprobálta az ugynevezett mintára kötött üzletek perfektuálásának engedélyezését. Az üzletkötés előterjesztésünk értelmében az Obor területén kívül is megtörténhetik a felmutatott minta után a minőség megjelölésével. Az ilyen üzleteknél azonban szükséges az Obor irodájának utólagos közbelépése abból a szempontból, hogy az üzletkötés a monopolszelvényeknek megfelelő Obor utalványok felhasználásával történjék.

Ha ez a forma nem jelenti még a régi szabadkereskedelm helyreállítását, de

egy kompromisszumos elv elfogadása, amely lényegesen enyhíti az Obor által megállapított kereskedelmi formák szigorú előírásait.

Közös front az Obor-törvény ellen

— Amennyiben sikerül kieszközelnünk az Obor-törvény elhalasztását, úgy

a kereskedelmi és iparkamara időközönként ankétokat és tanácskozásokat fog tartani,

ugy, hogy az Obor-rendszer életbeléptetése ne érje váratlanul a termény- és állatkereskedőket. A miniszteriumot felkértük még, hogy az Obor életbeléptetését a Temesvár területén életbeléptetendő rendszer terminusával egyidejűleg határozza meg Aradon is. Ezt a kérésünket minden valószínűség szerint a bánsági kereskedők és termelők nevében a temesvári kereskedelmi és iparkamara is támogatni fogja.

Ezzel kapcsolatban tapasztaltuk, hogy

a kereskedők és termelők körében egy erős áramlat indult meg, amely a bánsági és aradmegyei, illetve a körösvölgyi érdekelteket az Obor-törvénnyel kapcsolatban egy közös frontban igyekszik tömöríteni.

Különösen pedig élénknek mondható ez a mozgalom azon kereskedők körében, akik határozottan ellene vannak az Obor-törvény életbeléptetésének. Reméljük, — fejezte be nyilatkozatát a főtitkár — hogy a sokat vitatott Obor kérdést a kormány a köz érdekeinek megfelelően kedvezően fogja megoldani.

Értesítés

A Sindicatul Spiritalui S. A. București, ez uton hozza az érdekeltek tudomására, hogy f. évi július hó 15-től kezdődőleg Erdélyben csupán a cluj-i és braşovi eladási irodák (Oficiul de Vânzare) maradnak működésben, az alább felsorolt megyékre kiterjedő hatáskörrel:

CLUJ, Strada Memorandului No. 8.

Cluj, Turda, Năsăud, Alba, Someş, Sătmăre, Maramureş, Sălaj, Bihor, Arad, Hunedoara, Timiş-Torontál, Caras, Severin.

BRASOV, Str. Principele Carol No. 36/II.

Târnava-Mare, Târnava-Mică, Mureş, Ciuc, Odorheiu, Treiscaune, Braşov, Făgăraş, Sibiu.

A romániai fa kezdi visszanyerni külföldi piacait

Az északi országok elvesztették angliai piacukat — Lengyelországot is beleakarják vonni a román-cseh tűzifakartelbe — A nemzetközi fapiac helyzete

Kedvező módon megélénkült a romániai puhafakivitel

Néhány héttel ezelőtt beszámoltunk arról, hogy az erdélyi tűzifatermelők az új vasúti tarifa áremelő tendenciájánál fogva kénytelenek voltak a faárakat szintén emelni. Ugyanakkor azonban a vasúti tarifa jelentős engedményeket biztosított az exportra kerülő faárúnak és ebből nyilvánvalóan kitünik, hogy

a kormány lassanként kezdi megváltoztatni gazdaságpolitikáját, amelyet különösen a faiparral szemben inaugurált helytelenül

olyannyira, hogy ez az iparág, amely Románia gazdasági életének egyik legjelentősebb tényezője volt, hosszú évek folyamán lassu agóniával a legsúlyosabb válságba jutott.

A nemzetközi piac helyzete

Világjelentések szerint a nemzetközi fakereskedelem forgalma az utóbbi időben csökkent, a kereskedők pedig bizonyos rezerváltsággal bonyolítják le üzleteiket, tekintve, hogy a különböző országokban megnyilatkozó leépítési tendencia és üzemesökkenés deprimáló hatással van nemcsak egyes országok faiparára és fakereskedelmére, de a nemzetközi piac forgalmának kialakulására is.

Az északi államokban a faexport kimondottan csökkent.

A dán és a finn fűrészgyárak között felmerült konfliktusokat még mindig nem sikerült kedvezően elintézni. Amellett pedig

az angol szaksajtó határozottan ellene van annak, hogy Nagy-Britannia, amely legjelentősebb vásárlója az északi államoknak, továbbra is innen szerezzék be nagymennyiségű faszükségletét.

Ennek oka főleg abban keresendő, hogy Angliában nincsenek megelégedve az északi államok által diktált irányárakkal. A norvég fatermelők az export esőkkenés folytán elhatározták, hogy üzemeiket csökkenteni fogják. A középeurópai és balkáni fatermelőállamok remélik, hogy Anglia faszükségleteit ezek után nem az északi államoktól fogja beszerezni, hanem Kelet felé fog orientálódni.

Angliában a készletek kifogyóban vannak, az importőrök azonban ennek ellenére sem mutatkoznak hajlandóknak kereskedelmi kapcsolataikat intenzívebbé tenni a termelő államokkal. Az angol kikötőkbe érkezett fakészleteket

az elmúlt héten könnyűszerrel ad-

ták el, mert áruban sok helyen hiány mutatkozik.

A régi üzleti kapcsolatok intenzív kiépítését szakmai körökben szeptember havában remélik.

Megélénkült a romániai puhafakivitel

A kormány engedékeny gazdasági politikájának első jelei már mutatkoznak is. Az utóbbi napokban ugyanis olyan élénk kereslet nyilvánult meg a magyarországi fapiacon a román puhafa iránt, amelyen hasonlóan alig emlékezhetünk vissza az utóbbi években.

A régi Magyarország legnagyobb exportcikke valamikor a cukorrépa volt, utána pedig a fa következett, amely különösen Erdélyből került ki. A magas színvonalon álló erdélyi fakereskedelemnek és faiparnak éppen multjára való tekintettel

óriási haladást kell tennie hosszú évek súlyedő bizonytalansága után, hogy elfoglalhassa azt a helyet az exportáló államok között, amely őt joggal megilleti.

A kormány sorozatos intervenciók után belátta az erdélyi fatermelők jogos követeléseit és bizonyos engedményeket tett úgy az export, mint a szállítás terén. Így vált lehetővé a román puhafatermelőknek, hogy

a magyar piacon feltünő kedvező áron kínálják eladásra áruikat.

A keresletet élénkíti az a körülmény, hogy a kedvező terméskilátások folytán a gazdák bőséges pénzhez jutottak és az egész vonalon megindult az intenzív építkezés, ami keresett árucikké avatta a román puhafát.

Még csak a csehszlovák és jugoszláv exportőrök konkurrálnak árban a romániai exportőrökkel, de ha a kormány még nagyobb előnyöket biztosítana, úgy minden bizonytalanságot hamar kiszorítaná a magyarországi piacon. Különösen nagy a kereslet a Zuluzorban, amelyet 56—58 pengős áron adnak kereskedőink, a Daluvári-fichtet pedig 82—85 pengőért, ami meglepően olcsó ár. A többi puhafaneműk árai is ennek a nivónak felelnek meg.

Remélhető, hogy ezután javulni fog a helyzet a puhafakivitel terén, mert eddig Románia hanyatló tendenciát mutat.

Hogy Magyarország óriási faimportja az utóbbi években miként oszlott meg a legfőbb importáló országok között, azt az alábbi adatokkal világítjuk meg:

	1925.	1926.	1927.
	millió pengő		
Románia	40.4	44.5	35.9
Csehszlovákia	28.3	40.0	58.9
Jugoszlávia	7.9	11.2	17.7
Ausztria	5.0	6.1	10.1
Lengyelország	0.8	4.7	5.9

Ezekből az adatokból kitünik, hogy

Magyarország faszükségletének fedezésében egészen a mult évig Románia vezetett,

de a csehszlovák verseny már 1926-ban erősen szorongatta ezt a pozíciót. Talvány azonban

a román faexport visszaesett 44.5 millióról 35.9 millióra és ugyanakkor a csehszlovák export újabb hatalmas emelkedéssel elérte az 58.9 milliót és ezzel az első pozíciót.

Figyelemreméltó a jugoszláv származék erős előretörése is a magyar fahozatalban, nemkülönben az osztrák

A szlovenszkói fűrésztelepek szeptemberig el vannak látva munkával

A csehszlovák fapiacon továbbra is kielégítő módon alakul az üzlet, a belföldi kereslet tovább tart, úgy hogy

ebben a pillanatban a belföldi szállítások állanak az érdeklődés homlokterében.

A gömbfakinálát nem túl nagy, de nem túl nagy a gömbfakereslet sem. Általában a kínálat megfelel a keresletnek, úgyhogy a forgalmat stabilizált árak mellett, normálisnak lehet mondani. Németországi viszonylatban még nem sok idővel ezelőtt sokkal jobb árakat lehetett elérni, mint ma, ennek ellenére Németországból az árnívó további lenyomására történnék kísérletek.

Minthogy azonban a csekély gömbfakészletek erős kezekben vannak, ezek a kísérletek a legtöbb esetben kudarccal járnak.

A mai viszonyok között nincs is szükség arra, hogy a fatermelők minden árat elfogadjanak, miután a belföldi fűrésztelepek, jó árak mellett, állandóan tövevőképesek, ha nagyobb üzletkötésekre nem is kerül a sor.

A gömbfa kiviteli vámjának kérdését az utóbbi időben egyre szélesebb körökben vitatják meg

és szlovenszkói faipari körökben nagy érdeklődéssel várják, hogy a genfi ju-

és lengyel származék jelentékeny emelkedése.

Élénk kereslet nyilvánul meg a német fapiacon. Ugy a vételek, mint az eladások normális mértékben bonyolodnak le. A németországi importőrök az utóbbi időben különösen a prima kvalitású faneműk iránt tanúsítottak élénk érdeklődést.

A gömbfa kedvező időjárás folytán szintén nagy keresletnek örvend.

Ez azt bizonyítja, hogy Németországban teljes intenzivitással folynak az építkezések.

Ausztriában a fakereskedelem az utóbbi hetekben szintén élénkült és ez különösen a kedvező áraknak tulajdonítható. A Németország és Ausztria között fennálló kereskedelmi viszony az erősödő Anschluss-mozgalom ellenére sem javult és így

az Ausztriából Németországba irányuló fakivitel sem élénkült.

Ezzel szemben kielégítőnek tartják a Franciaország felé irányuló osztrák fakivitel, amely annak tulajdonítható, hogy a két állam között kedvező kereskedelmi szerződések jöttek létre. Az olaszországi export gyenge. Az osztrák fa a magyar piacokon alig talál elhelyezést, mert a Csehszlovákia, Jugoszlávia és romániai fa olcsóbb árainál fogva kiszorította a piacról.

lusi konferenciának milyen eredménye lesz.

A szlovenszkói fűrészeltfaüzlet továbbra is változatlanul jó belföldi kereslet mellett, a tartós anyaghiány jegyében áll.

Szlovenszkóból a történelmi országokba irányuló fűrészeltfa-szállítások minden várakozást felülmúlnak, úgyhogy a szlovenszkói fűrésztelepek nagyrésze egész szeptemberig el van látva megrendelésekkel.

Hogy ilyen viszonyok között az árirányzat nagyon szilárd, arra nem kell külön rámutatni. Az, hogy ebben az évben megszűnt a szlovenszkói fűrészeltfapiac szállítása Németországba, nem gyakorolt hatást a szlovenszkói fűrészeltfaüzlet alakulására, annál kevésbé, mert a belföldön a jó elhelyezési lehetőségek következtében elérhető árak mellett mindenki megtalálja számításait. Hír szerint

a magyarországi facégek Szlovenszkóban, jó árak mellett, az utóbbi időben megint néhány nagyobb kötést csináltak

és a jó magyarországi termés esetében számolni lehet azzal, hogy a magyarországi viszonylatu fűrészeltfapiac forgalom tovább fog javulni.

A román-cseh tűzifakartel jelentősége

Mint ismeretes, az erdélyi és szlovenszkói tűzifatermelők között hónapok óta tárgyalások folynak a tűzifakartel létesítése ügyében. Hosszas megbeszélések után néhány héttel ezelőtt

sikerült megalakítani a román-csehszlovák tűzifakartelt, amely azonban kizárólag csak a Magyarországra szállítandó tűzifára vonatkozik.

A kartelmegállapodás ár- és kondícióegyezményt foglal magában, amely a napokban már életbe is lépett. A kartelbe eddig sikerült belevonni a Magyarországra szállító legfontosabb cé-

Elegáns, olcsó és tartós

Vas- és Rézbutort

szállít a

Timisoarai Vas- és Rézbutorgyár

Timisoara, III. Piața Bisericei (Templomtér) No. 2.

geket, ugyanakkor pedig folyamatban van a többi érdekelt bevonása is.

Az erdélyi cégek közül a kartel tagjai sorában találjuk a Szudrics—Petroszit, a La Roche és Darvas-céget, a Patria Fatermelő Részvénytársaságot, a Békési Uradalmak Részvénytársaságot, a Szatmári Fatermelőt, a Lunaforrási és Biksádi Fatermelő vállalatokat, továbbá az aradi Mairovitz fatermelő céget, a csehszlovák vállalatok közül pedig Stummerékét, a Podrusz és Munk-cégeket, a Dolhai favállalatot és több más nagy csehszlovák céget.

A kartelbe tömörült vállalatok elhatározták, hogy

a magyarországi szállítások lebonyolítására részvénytársaságot alakítanak, amely mellett nyilvántartó és ellenőrző iroda is működni fog.

A magyar piacon a csehszlovák-román tüzfakartelnek nagy jelentőséget tulajdonítanak, különösen pedig azért, mert kialakult vélemény szerint

a kartel döntő szerephez jutott Magyarország tüzfakartelében.

A hatása már mutatkozott a kartelnek, amennyiben a nyári hónapok holtszonja ellenére is

a magyar tüzfakereskedők az egész vonalon felemelték az árakat és eddigi irányzat teljesen új tendenciát vett.

Uj kartel van kialakulóban

Biztos forrásból nyert értesüléseink szerint a román-csehszlovák tüzfakartel után

nemsokára létrejön a román-csehszlovák tüzfakartel,

amelynek ügyében már a jövő hét folyamán megkezdődnek a tárgyalások. A kartelmozgalmak kedvező hatást gyakorolnak Románia tüzfakartelére és kereskedelmére, mert a kartelszerződések által a közép-európai piacok felé irányuló keleti államokban a romániai tüzfakartel jelentős szerephez jut.

Most, miután felvetődött a jugoszláv tüzfatermelőknek tüzfakartelbe való bevonása,

a romániai tüzfatermelők intervénálni fognak a kormánynál annak érdekében, hogy a tüzifaexportilletékeit, valamint a fuvardíjitételeket még nagyobb mértékben csökkentse

és lehetőleg törölje el az exportnál kirótt forgalmi és fényüzési adót. Amellett pedig idejében lépéseket szándékoznak tenni a vasúti vezérgazgatóságnál, hogy az exportszállításokhoz kellő mennyiségű vagon álljon idejében rendelkezésére a fatermelőknek.

Hirdetmény

Alólirott pénzüzetek értesítik t. betétes ügyfeleiket, hogy 1928. évi augusztus hó 15-től a nálunk betéti-könyvecskékre és folyószámlákra elhelyezett betétek kamatját további 2% azaz kettő százalékkal lecsökkentjük.

Targu-Mures 1928. július 19-én.

„Albina” Takarékpénztár Rt.
Erdélyi Bank és Takarékpénztár Rt.
Erdélyi Kereskedelmi és Hitelbank Rt.
Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt.
Marosvásárhelyi Közhatalom Takarékpénztár Rt.
Marosvásárhelyi Leszámlalóbank Rt.
Marosvásárhelyi Takarékpénztár Rt.
Nagyszebeni Állam Takarékpénztár Rt.

Noul val de insolvență de pe piața textilelor

Industria textilă din România are nevoie de o politică protecționistă pentru a se putea apăra în contra dumpingului

Industria textilă din România în timpul din urmă a trecut printr-o dezvoltare destul de importantă. Deoparte industria de textile prin dezvoltarea ei în proporții mari a schimbat situația comercială; unde în mod dreptat importul se reduce din ce în ce mai mult; de altă parte în urma crizei acute economice ce bântuie cu atâta tărie de câțiva ani,

firmele acestei branșe au fost nevoite să creeze noi baze mai reale.

Chestiunea care ne preocupă deocamdată, este aceea a situației încerte la ce se poate aștepta în viitorul apropiat.

În timpul din urmă consumația de pe piața textilelor s'a redus în mod simțitor. Cauza acestui simptom puțin favorabil producției este faptul, că

existențele mici nu pot câștiga în mod suficient, iar de altă parte statul întârzie să facă investițiunile necesare.

Mai nou se discută cu aprindere că stabilizarea leului va îmbunătăți situația precară a branșei de textile. Acuma însă când se știe cu precizie că împrumutul de stabilizare nu poate fi realizat de cât cel mai de vreme la toamnă,

speranțele celor cari așteptau ameliorarea situației dela aceasta reformă financiară, au dat fiasco.

Chir admitând stabilizarea leului în momentele actuale, ea este incapabilă de a inaugura o dezvoltare economică.

Aceasta nu se poate realiza decât numai atunci, dacă alături de stabilizare străinătatea își va deschide din larg sursele finanțelor lor, pentru împrumuturi.

Precum fără stabilizare nu există progres economic, tot astfel putem afirma, că fără împrumut de investițiuni nu se poate închipui înfăptuirea reorganizării economice a țării.

Stabilizarea nu poate face deocamdată decât să dea posibilitate Băncii Naționale, pentru a putea să satisfacă în măsură mai mare nevoilor de credite sub formă de reescompt și astfel

dobânda de 6 procente va putea fi simțită cu adevărat în circulația financiară a țării.

Dar până să putem obține deschiderea izvoarelor de credit din străinătate, mai avem de bătorit o cale foarte lungă și ni-e teamă că actuala criză să fie simțită încă un timp îndelungat.

Încât privește situația specială a industriei textile

putem stabili că aceasta criză stăpânește nu numai piața noastră, ci și acele ale străinătății.

În țările învecinate, cât și în cele situate în occident, criza este cauzată de o supraproducție în urma pierderii piețelor din Rusia și China. Pe când criza dela noi este provocată de reducerea posibilităților de aprovizionare a consumatorilor.

Industria străină, pierzând debușeurile ei, pentru contrabalansarea supraproducției

caută să-și plaseze mărfurile și în statele cu produse similare, cum este de exemplu și România, care e nevoită să se apere cu mari taxe vamale de import.

Comercianții pot dovedi totuși, că străinătatea pe lângă toate taxele vamale exagerat de urcate își pot desface marfa foarte ușor în România și dacă nu pot face o circulație corespunzătoare, cauza nu rezidă în taxele vamale, ci

în faptul, că comerțul din România, nu are bani suficienți pentru a finanța în numerar taxele vamale.

De multeori însă străinătatea acordă credite vamale comercianților numai ca să-și poată plasa mărfurile.

De aceea

România în împrejurările actuale are nevoie de taxe vamale protecționiste

și aceasta din următoarele două motive: În primul rând față de dumpingul străinătății, industria indigenă fără taxe vamale nu s'ar putea apăra. A doua cauză este aceea că numai pe lângă astfel de taxe să facă investițiunile necesare pentru a-și putea menține poziția de mai târziu la o eventuală revizuire a taxelor vamale.

Cât privește situația actuală piața textilelor a fost încadrată de un nou val de insolvență.

Despre o ameliorare a crizei de pe piața textilelor nu poate fi vorba cel puțin în anul acesta. Dovadă că piața noastră n'a escomptat scumpirea materialului brut dela începutul anului, ci din contră, unele mărfuri să vând mai ieftin, decât la începutul anului.

A legnagyobb favallalok harcolnak a hatalmas Cöburg-birtokok kitermeléséért

Közép-európai közgazdasági körökben hosszú ideig a legnagyobb érdeklődéssel viseltetik Coburg Cyrill és József hercegek póré iránt, amely a híres Gömörvidéki erdőbirtokokért folyt, amelyeket bátran lehet nevezni Közép-európa legnagyobb erdővidékeinek. A per eredménye, mint ismeretes, az volt, hogy a bíróság ítéletben mondta ki József herceg tulajdonjogát a Coburg-erdőkre.

Ezeket az erdőt az országban a csehszlovák kormány a hercegeknek közel 2 millió chekko ónára rugó vagyonszállítás és adóhátralék tartozása miatt lefoglalta, illetve állami tulajdonba vette. Az állami uradalmakigazgatósága elhatározta, hogy ezt a horribilis nagyságú erdőterületet nem hagyja kihasználatlanul és parcellázni fogják egyrészt azért, hogy a földigényzők egy részét kielégíthessék, másrészt pedig, hogy intenzív fakitermelést végezhesenek ezen az erdőbirtokon.

A földművelésügyi minisztérium, illetőleg az állami birtokok és uradalmak központi igazgatósága versenypályázatot írt ki az erdőbirtokok bérbeadására vonatkozólag. A belföldi és külföldi fakitermelő vállalatok a versenypályázat iránt a legnagyobb érdeklődést tanúsítják. Szakkörök becslése szerint az erdőterület évi hozadéka racionális kihasználás mellett puhafában körülbelül 250.000—300.000 köbméterre tehető, keményfában pedig körülbelül 100.000 köbméterre. Az erdőbirtokok közelében a legmodernebb berendezett fűrészmalomok és fakitermelőberendezések állnak a leendő kihasználás céljaira. Pályáznak már eddig is az üzletre az I. Körner A.-G. Prágában, amely mögött a csehszlovák Union Bank áll tőkeerejével és érdekeltiségeivel. A Körner cégnek valamiképpen joga is van a birtok, amennyiben egy ideig ő tartotta üzemben a Coburg-birtokok fűrészmalmaikat. Számításba jön még Csehszlovákiából Telhod A.-G., amely mögött a Legio Banka áll. Külföldről különösen a londoni The Timber Ltd. érdekődik az erdők iránt.

Exploatarea căderilor de apă din România.

O șire sosită la Londra ziarului „Financial News”, din capitala Elveției, anunță că acolo a fost înființată o Companie Financiară „Entreprises Hydroélectriques” (Hydrofina) cu un capital de 150 milioane franci.

Capitalul acestei întreprinderi a cărei activitate se va concentra în România, a fost subscris de Societățile Générale, Banque de Bruxelles, Banque Philippon, Société Electromécanique Paris, Disconto-Gesellschaft Viena, Electrica, București și alții.

BEREA

AZ

URSUS

este excelentă

sör a legjobb

Hotărârile comisiei timbrului

Comisia timbrului a luat următoarele hotărâri:

Registrele de proteste ținute de judecătorii de ocoale fiind registre oficiale nu sunt supuse la taxa timbrului prevăzută de art. 4 § 18 legea timbrului.

În cazul vânzării averii minorului actul de vânzare neputându-se desăvârși decât după aprobarea sedrii orfanale, termenul de 30 zile prevăzut de art. 35 pentru plata impozitului proporțional prevăzut de legea timbrului urmează să înceapă a curge dela data abținerii acestei aprobări.

Scutirea de impozitul de echivalent acordat de art. 18 § 3, în aliniatele a, b, c, d, e, f, și g, diferitelor categorii de imobile de mână moartă, fiind de strictă interpretare, are a se aplica limitativ și independent la cazurile și în condițiunile expres arătate în fiecare din aliniatele susstate.

Astfel în baza aliniatului a nu vor putea fi scutite de impozit decât exclusiv imobilele, cari nu sunt în comerț și fac deci parte din domeniul public al Statului, județului și comunelor precum și imobilele așezămin-

telor de utilitate publică iar nu și celelalte categorii de imobile, cum sunt terenurile proprietatea privată a Statului, Județului sau Comunelor, imobilele parohiilor etc. scutirea acestora urmând a se face numai pe baza aliniatelor, care se ocupă în condițiunile expres arătate în acele aliniate.

Din complexul de legi privitoare la reforma agrară face parte și legea învoielor agricole care cuprinde dispozițiuni privitoare la înființare de islazuri comunale.

Ca atare actele de vânzare cumpărare de terenuri în scopul înființării unor astfel de islazuri sunt scutite de timbru și impozit proporțional conform art. 22 § 48 legea timbrului.

Mențiunile pentru modificarea firmelor sucursalelor soc. comerciale sunt supuse la aceleași taxe de timbru ca și mențiunile pentru modificarea firmelor centralelor (Art. 4 § 30 legea timbrului).

Conform art. 4 § 30 legea timbrului organele fiseului n'au căderea de a viza decât registrele comerciale supuse la taxele de timbru și declarate obligatoriu prin acest text.

Regulamentul adevărat ar fi în curs de imprimare și va fi dat publicității în curând.

Deși este bine că s'a anu at regulamentul publicat, este totuși curios că s'a putut comite o eroare fără de precedent, publicându-se un anteproiect în „Monitorul Oficial” și dându-se putere de lege. Cu acest chip s'a aflat și cam ce plănuește ministerul industriei și s'a obținut

ca să-și de-a seama că din

ex gerarea unui principiu, prin sine legitim, dar realizabil numai prin dezvoltarea naturală a vieții noastre economice, se prăbușește economia noastră națională.

finanțe, comerț, agricultură, industrie, izoându-le de izvoarele capitalului străin indispensabil lor, incomparabil mai mult decât oricând unele persoane izolate cărora li s'ar putea crea poale situațiuni efemere.

Transporturile din Ardeal cu destinația pentru Capitală

Ruta ocolitoare Copșa-Mică, Sibiu-P. Olt

În ultimul timp sporind într-o neobișnuită proporție depunerile de mărfuri pe inspecțiunile cfr. Brașov și Cluj, cu destinațiunea pentru Capitală și cum prin punctul Predeal numărul vagoanelor ce pot tranzita este limitat la 185 vagoane zilnic — spre a se evita blocări cu bruto de tranzit Predeal și a se putea face încercările la același nivel de vechime și pe inspecțiunile Brașov, Cluj, Satu-Mare și Arad, administrația căilor ferate a dispus ca până la 1 Septembrie a. c., vagoanele ce se

incarcă pe inspecțiunile Arad, Satu Mare și Cluj — cu destinațiunea pentru București — să fie îndrumate pe ruta Copșa Mică-Sibiu-Piatra Olt în loc de Predeal-Câmpina-Ploiești. Vor face excepție dela această dispozițiune mărfurile de import, coletăria și animalele — cari se vor îndruma tot prin Predeal.

Taxarea transporturilor ce se îndrumază pe ruta ocolitoare de taxe adică se vor percepe taxele de transport după indicatorul kilometric, prin Predeal.

Buclucul cu regulamentul legii minelor

„Monitorul Oficial” din 8 Iunie, a publicat la pagina 5040 Regulamentul pentru supravegherea și controlul exploatărilor de petrol și gaze.

Acest regulament,

în flagrantă contradicție chiar cu textul legii minelor

înăsprea acele dispoziții privitoare la personal, cari nu numai au provocat cele mai energice proteste ale capitalului străin interesat în industria noastră de petrol dar a fost și este cauza relicențelor ce are acest capital față de țara noastră și deci,

în ultimă linie, a dificultăților de cari ne lovim în tratativele împrumutului și stabilizării.

Bine înțeles că o vie agitație a cuprins toate cercurile industriale și financiare, căci

prin consecințele sale acest regulament nu lovea numai în întreprinderile industriale de petrol legate de marile grupuri petrolifere din străinătate,

dar în industria de petrol și în industrie în general, în comerț și în finanțe toți având nevoie de concursul capitalului străin și toți văzând urmările grave ce trebuia să aibă publicarea acestui regulament și asupra tratativilor ce

statul duce acum la Berlin și Londra, tratative

de al căror rezultat depinde soluționarea actualei crize economice

și normalizarea vieții economice a țării.

Era logic să se conchidă că financiarii din străinătate își vor pune întrebarea că dacă în mijlocul tratativilor împrumutului, se edictează un asemenea regulament, la ce ar avea să se aștepte când tratativele vor fi terminate și împrumutul și stabilizarea realizate?

Concluzia aceasta era cu atât mai logică, cu cât regulamentul nu constituia o excepție, ci

era pe linia cunoscutelelor legiferări și concepții ale dlui Vintilă Brătianu.

Ecoul emoțiunii ce cuprinsese toate cercurile interesate în economia noastră națională, a ajuns se vede, până la dl Vintilă Brătianu, care

și-a dat seama și dsa de consecințele ce poate avea publicarea acestui regulament.

S'a dat deci ordin ca să se anunțe că regulamentul publicat nu-i decât un anteproiect, care, din eroare a fost publicat în „Monitorul Oficial”.

Több mint egy milliárd lejt emésztettek fel a földreform utólagos parcellázási munkálatai

A fölművelésügyi minisztérium kimutatása a munkálatok jelenlegi állásáról

A fölművelésügyi minisztérium részletes jelentést állított össze a földreform eddigi eredményeiről. Az érdekes jelentés fontosabb adatai a következők: A parcellázásra került birtok kiterjedése 10 millió 476.076 hektár, ebből pedig 7 millió 746.998 hektárt már felmérték. A felmért területből 2 millió 737.734 hektárra még csak parcellázási tervek vannak, ténylegesen felparcelláztak 2 millió 84.464 hektárt, házhelyekre pedig kiosztottak 93.922 hektárt. Eddig tehát összesen 2 millió 148.386 hektárnyi területet adtak át a falusi népnek és 2 millió 148.386 hektár most van átadás alatt. A fennmaradó 5 millió 99.364 hektárnyi területből, amelyben benne vannak az erdőségek és a régi tulajdonosok birtokában megmaradt területek is, még csak ezután fogják szétválasztani a felosztásra kerülő részt, amely 1929. és 1931. közt kerül majd parcellázásra.

A földosztással járó technikai munkálatok eddig 374 millió 598.368 lejbe kerültek. Ebből az összegből azonban még nincs kiizetve 81 millió 890.614 lej, amely a kataszteri mérnököknek jár a felvett

munkákért. A további felmérési és parcellázási munkálatok költséget 680 millió 824.008 leire becsülik. A központi kataszteri igazgatóság úgy tervezi, hogy a hátralévő munkálatokat 1931. év végéig befejezi. A földosztással járó összes költséget az állam csak előlgezi és így azt az 1 milliárd 57 millió 598.800 lejt, amibe az egész földosztás kerül, négy év alatt, az agr reform teljes befejezéséig vissza kell fizessék azok, akik földet kaptak.

Ardealul Economic Erdélyi Közgazdaság

hirdetési árai:

Cimlapon cm²-ként Lei 20⁻
Szöveg között cm²-ként — — Lei 15⁻
Többi hirdetési oldalon — — Lei 10⁻
Egy garmond sor Lei 80⁻

„Ardealul Economic Erdélyi Közgazdaság”

Organ al Industriei, Comerțului și Finanței din Ardeal și Banat. — Erdély és Bánát ipari, kereskedelmi és pénzügyi szaklapja
Redacția și Administrația: { C L U J, Strada Miner va 7. Telefon: 4-44.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Director și răspunzător: } TRAIAN CHIRILĂ
Igazgató és felelős szerk.:

Abonamente — Előfizetési árak:

in țară un an 1000, jumătate an 600 lei
belföldön egész évre, félévre

pt. străinătate: 1500 lei.
külföldre:

Anunțuri — Hirdetések:

Pagina l. a. cm²
Cimlapon l. old. cm²-ként } 20 lei
In text
Szöveg oldalon } 15 lei
Un sir garmond } 80 lei
Egy garmond sor

Stabilizarea monetei românești

Reforma monetară în alte state — Condițiunile operației pentru stabilizarea monetei românești — Consolidarea financiară — Efectele stabilizării

Conferința d. Vintila Brătianu la Institutul Economic

Miercuri seara, dl Vintilă Brătianu, președintele consiliului de miniștri, a ținut o conferință la Institutul Economic, tratând despre problema stabilizării monetei românești.

Dăm mai jos în esență, câteva din declarațiile făcute de dl Vintilă Brătianu, în cadrul conferinței ținută de Dsa la Institutul Economic.

Specialiștii în finanțe vor înțelege și însemnătatea problemei și faptul că operațiunea stabilizării cere un timp oarecare.

Stabilizarea este rezultatul eforturilor pe care țara le face de opt ani de zile.

Războiul a adus țării mari sarcini financiare. Efectele lor dăunătoare s'au vădit după o politică financiară nu întotdeauna hotărâtă.

Restabilirea treptată a creditelor din afară era absolut necesară.

Mulți credeau că prin măsuri artificiale se putea obține ridicarea monedei.

Noi am refuzat să facem între 1922 — 1926 stabilizarea înainte de a fi îndeplinit celelalte reforme. Astăzi când

stabilizarea monedei este de fapt de mai bine de un an, — e nevoie să vie stabilizarea legală.

Și la noi s'au emis diferite păreri: revalorizare, devalorizare, etc.

Stabilizarea în alte țări

Face un istoric al reformei monetare în diferite țări. Cele mai multe state au făcut o politică de stabilizare de fapt: Italia, Franța, Belgia.

Dacă aceste state ar fi avut siguranța liniștii generale, negreșit că situația urmată ar fi fost alta.

Dar pentru asta trebuiau două condiții:

1) siguranța pe un termen lung. Ceeace era exclus și 2) să găsească în țară toate mijloacele economice și financiare necesare.

Nici astea nu se putea realiza. Ar fi însemnat o izolare față de toate celelalte piețe mondiale.

România și-a făcut o stabilitate monetară de fapt pentru a legaliza, apoi. Am consolidat creditul țării.

Dar stabilizare fără credit din afară, — nu se poate. El se obține prin îndeplinirea obligațiilor. luate.

Noi am îndeplinit condițiile cerute de aceste credite.

S'a spus că la noi nu vin capitalurile străine din cauza șovinismului României.

Nu e exact.

Inainte de războiu, aveam întinse relații cu străinătatea.

Cauza: aveam fixitate monetară.

În momentul când moneda noastră n'avea această fixitate (după războiu), nu puteam cere venirea, în țară, a capitalului străin.

Consolidarea financiară

Necesitatea solidarizării internaționale s'a manifestat în ceace privește consolidarea financiară — după războiu nu numai prin ajutorul dat de Societatea Națiunilor diferitelor state în nevoie, — dar chiar prin ajutorul băncilor de emisiune ale statelor.

Intervenția acestora a fost și un îndemn moral pentru statele respective.

Sunt trei situații în care se găsesc statele care aveau nevoie de stabilizare: 1) unele, ca Franța, care puteau găsi în cuprinsul țării lor posibilitățile realizării, 2) altele ca

Ungaria și Austria care nu puteau realiza această stabilizare decât prin ajutorul din afară, — al Societății Națiunilor.

Noi nu contestăm meritul acestei organizațiuni internaționale. Dar

am cerut Societății Națiunilor să între pe calea procedurilor uzitate față de statele independente.

România este un stat independent.

N'am obținut destule precizii, așa că am rămas și cu puțin în rezervă. În a treia situație sunt statele care aduc un raport propriu al operațiunii stabilizării, cu concursul străinătății. E cazul României.

N'am putut face singur stabilizarea.

Dar am adus un aport propriu acestei operațiuni.

Am îndeplinit în realizarea condițiilor interne și externe.

Băncile de emisiune străine, ne au declarat că

ne vor da concursul la stabilizare, iar sprijinul băncilor puternice din străinătate,

dovedește că România poate înfăptui stabilizarea.

Fiecare țară are situația ei deosebită. Împrumutul român, servește stabilizării. Condițiile fixității monetare, atârnă de buna funcționare a Băncii Naționale.

Conferențiarul arată de ce Banca Națională a fost obligată, din cauza împrejurărilor, să-și iasă din atribuții. Dar

ceeace a făcut, în afară de funcționarea ei normală, a fost trecător.

Băncii Naționale trebuie să i se dea atribuțiile firești.

Dublarea emisiunii Băncii Naționale

Al doilea: Banca Națională să poseadă stocul de aur necesar.

Prin împrumutul care se face, Banca Națională își va putea dubla emisiunea.

Dar nu e nevoie numai să acopere bugetul. Trebuie ca statul să nu mai facă apel la „Banca Națională“.

Acesta se poate realiza prin creșterea unui fond de rulement.

Inzestrarea C. F. R.

Dar condiția cea mai importantă a întăririi monedii este: inzestrarea principalului mijloc de punere în salvare a bogățiilor — inzestrarea transporturilor (refacerea căilor ferate).

Stabilizarea poate fi azi atacată cu succes. În afară de condițiile interne, avem și pe cele externe.

Trebuie, să luăm, însă, și unele măsuri interne.

De ce a întârziat împrumutul

De ce s'a întârziat atâta cu împrumutul?

Întârzierea provine din diferite cauze — interne și externe.

Noi am pus și expunerea de motive a bugetului de-acum doi ani — nevoia împrumutului și stabilizării.

Au intervenit, însă, cauze care au împiedicat realizarea lor:

schimbarea de regim, moartea regelui Ferdinand care a luat în străinătate, un caracter acut, chestia constituțională a României,

peste fruntarii oarecare nedumerire la început. (Azi chestiunea e definitiv lămurită în străinătate).

În Ianuarie, văzând că putem porni la atacarea problemei împrumutului și stabilizării, — am început tratativele.

În loc de Iunie, cum era fixat, am fost nevoiți să amânăm stabilizarea până la Septembrie, sau începutul lui Octombrie.

Când se face stabilizarea

În toamnă vom face stabilizarea. Convocarea parlamentului este destinată prin lucrările sale să ajute stabilizarea.

Am fost întrebați dacă avem siguranța că la toamnă vom face stabilizarea.

Răspund: da!

România a îndeplinit toate condițiile pentru ca la toamnă să facă stabilizarea.

Numai un războiu — ceace nu văd cum ar putea să izbucnească ar opri stabilizarea. Sesiunea extraordinară a Parlamentului este destinată să dea posibilitatea Băncii Naționale a face puntea necesară până la stabilizare.

Noi vom face stabilizarea în condițiuni mai bune ca Franța, care a realizat operațiunea la cold, — pe când noi o înfăptuim la rece în împrejurări mai favorabile.

Deschiderea porților pentru viitor

Stabilitatea monedii românești în-

lesnește România să intre într'o nouă etapă: *acea a înzestrării țării.*

Operația de azi

e numai de deschidere a porților pentru viitor.

Am fost sfătuit de prieteni să fac un împrumut cât mai mare.

N'am fost de această părere. Întâi stabilizare după prima încercare a acestui împrumut, — și apoi

vom găsi în străinătate mijloacele necesare pentru inzestrarea țării.

Stabilizarea românească are pe lângă partea ei financiară, o importantă latură economică. Dacă înainte de războiu cu mijloacele de atunci exclusiv românești — s'a măcut în domeniul financiar, vă închipuiți ce se va face mâine, cu colaborarea capitalului străin!

Efectele stabilizării

Primul efect al stabilizării este acesta: readucerea pieței noastre la normal.

României i se deschid azi porțile ca să poată funcționa în mod normal.

Stabilizarea e chemată să refacă creditul intern. Vrem să organizăm toate instituțiile publice în așa fel, încât să găsească mijloacele prin Casa autonomă, necesare refacerii.

Casa autonomă va fi o instituție națională care va da posibilitate tuturor instituțiilor să se inzestreză.

Orice soluțiune pe care o dăm, să nu fie numai pentru regularea trecutului, ci și pentru viitor.

Stabilizarea este primul act de recunoaștere posibilităților noastre viitoare, solidarizarea internațională cu interesele României.

Stabilizarea e o nevoie a țării întregi; ea trebuie să găsească sprijinul tuturor bunilor români.

Még a jövő hónapban megindul a marosvásárhelyi földgázszolgáltatás

Lapunk hasábjain többször beszámoltunk arról, hogy Marosvásárhely városi tanácsa és a Nemzeti Földgáz-társaság között létrejött megállapodás értelmében Marosvásárhelyen megkezdtek a földgáz bevezetésének munkálatait. A szerződést a felsőbb közigazgatási hatóságok is jóváhagyták a Sonametan által beterjesztett ajánlatot pedig Marosvásárhely városi tanácsa második olvasásban is elfogadta.

A csővezeték berakásának munkálatai hónapokon keresztül folytak és több száz munkás dolgozik fáradságtalan energiával ma és a távvezeték lerakásán olyannyira, hogy

már alig öt kilométerre van Marosvásárhelytől az a pont, ahol az utolsó csőveket lerakták.

A távvezeték az ugynevezett *Vonta-Manes* csővekkal építik, amelyek kipróbálásuk alkalmával nagyszerű záróképességeknek bizonyultak.

A távvezeték lerakásának munkálatai annyira előrehaladt stádiumban vannak, hogy csak napok kérdése azoknak Marosvásárhely határáig való vezetése. Amennyiben ez megtörténik, úgy azonnal nekifognak a város szélén építendő földgázelosztó alapjainak megásásához és az elosztó felépítéséhez. A jelekből ítélve

augusztus elsejéig az összes munkálatok befejeződnek és így még a jövő hónap folyamán megindul Marosvásárhelyen a földgázszolgáltatás,

amely a város ipari életét jelentős mértékben fel fogja lendíteni.

Bognár és Szántó

Oradea-Nagyvárad

Telefon 94

Céglulajdonos: PALCU LAZAR Păncota, VARGA ANTAL Teremiamare. Bornagykereskedés, rum és likörgyár. — Szőlőnagybirtokosok.

Hogyan kerül újra egy 25 millió lejes vagyon

A béli üvegyár összeomlásának története — Kik a gyár főbb hitelezői — Újabb árverés volt a gyárban

Az „Ardealul Economic-Erdélyi Közgazdaság” nagyváradi szerkesztőségétől

Egyik legutóbbi számában röviden megírta az Ardealul-Economic-Erdélyi Közgazdaság, hogy Románia egyik legjelentékenyebb üvegyára, a Béli üvegyár nyilvános árverésen gazdát cserélt, illetve egész gépi berendezését Komlós Testvérek nagyváradi üveg- és porcellánárú nagykereskedő cég vásárolta meg.

A béli üvegyár sokkal nagyobb és sokkal jelentékenyebb iparvállalat volt, a gyár értéke és vagyona sokkal nagyobb volt és sokkal többben, sokkal érzékenyebben voltak érdekelve benne, mintsem elárverezése felett egyszerűen napirendre lehetne térni. Éppen azért itt alább adjuk autentikus információink alapján a gyár egész történetét összeomlásáig és ez a történet, amit itt teirünk, szomorú visszafényét tükrözi vissza nehéz gazdasági helyzetünknek.

Huszonötmillió vagyon

A béli üvegyár, amely a háboru előtt az Egyesült Magyarhoni Üvegyárak részvénytársaság tulajdona volt, pár évvel a háboru kitörése előtt Molléner Árpád tulajdonába ment át, aki azonban 1911-ben kénytelen volt a gyár üzemét szüneteltetni. Közvetlenül a háboru befejezése után, 1918-ban igen kedvező áron megvásárolta a gyárat Mollénertől Dvoratsek Gusztáv, egy volt felsőmagyarországi szakember, aki

aránylag csekély tőkével, alig ötvénezer koronával, de annál több szakértelemmel és ambícióval újból üzembe helyezte.

Már annak idején volt arról szó, hogy a gyárat Komlós Testvérek nagyváradi üveg- és porcellánárú nagykereskedő cég vásárolja meg, sőt csináltak is feltételes szerződést, azonban

a gyár akkor mégsem ment át Komlós Testvérek birtokába, mert jött a konjunktúra és a béli üvegyár is fellendült,

ugy, hogy Dvoratsek a gyár termelőképességének minél intenzívebb kihasználására törekedett. A gyár nyolc- kilenc évvel ezelőtt már átlagosan négyszáz munkással dolgozott. Gépi felszerelése és egész berendezése a legmodernebb volt, ugy, hogy

a gyár értéke a tulajdonos becslése szerint elérte a huszonötmillió lejt.

Az utóbbi évtized alatt üvegarukban különösen nagy volt a kereslet és a béli üvegyár termékeinek nagyrészt a Komlós Testvérek cég átvette, sőt az utóbbi években, amikor a konjunktúra már megcsappant, ez a cég finanszírozta is a gyárat és természetesen ennek ellenében lekötötte magának a kitermelt üvegaruk jelentékeny hányadát.

Összeomlás felé

Amióta a viszonyok megromlottak, a béli üvegyár felett is mindinkább tornyosodni kezdtek a fellegek. A tulajdonosnak mind több és több hitelt kellett igénybevenni és

a magas kamatu tartozások nem voltak alkalmasak arra, hogy a gyár szépen induljon prosperálását biztosítsák.

Az utóbbi időben pedig Dvoratsek Gusztáv nemcsak bankoknak, vállalatoknak és magánosok-

nak tartozott már, hanem az adót, sőt a munkásbetegségélyzőt sem tudta fizetni.

Néhány hónappal ezelőtt amikor a főhitelezők már látták a szinte kikerülhetetlennek látszó végzet bekövetkezését, felszólították a Komlós testvérek céget a gyár szanálása, illetve a gyár átvételére. Ez év február 28-án létre is jött egy szerződés, amely szerint

a Komlós testvérek 500.000 lejt lefizetett Dvoratseknek, hogy ez a gyár további üzemét folytathassa,

de olyan feltétellel, hogy ezt az összeget árukban visszafizeti a gyár. A főhitelezők azt az ajánlatot tették Komlós testvérek cégeknek, hogy a gyárat kéthetenként meg-megújítandó szerződéssel vegye át. A cég persze ebbe nem volt hajlandó belemenni, úgy, hogy

a tárgyalások megakadtak, minek folytán a gyár Dvoratsek, illetve az aradi Victoria bank és az Örvényes-bokszei favállalat által beültetett bizalmi egyn, Nedella Kornél által, aki szintén jegyezte ez időtől fogva a vállalatot,

tovább vezettelett.

Csak hogy az állam és a betegségélyző nem volt hajlandó a felszaporodott hátralék kiegyenlítésére ad infinitum várni és néhány hónap óta már egymást érték a béli üvegyárban a foglalások. A gyár fokozódó mértékben leépített munkásai lassanként szétszéledtek, ki Tordára, ki Tomesdre, ki Feketerdőre, sőt Csehországba is, ugy, hogy

hetekkel ezelőtt az üzem teljes szünetelése beállott.

A munkásbiztosító pénztár erre szintén foglaltatott, sőt kifizette az árverést is. A pénztár követelése valami 136.000 lejt volt, amelyre a gyár gépi berendezését foglalta le.

Az adótartozás körülbelül egy és fél millió lejre rugott.

Ezenkívül a nagyobb hitelezők a következők:

25 millió aktiva 16 millió passziva

Örvényes-Bokszei faipari vállalat 6,965.165 lejt.
Victoria takarékpénztár Arad, 2,479.097'60.

Gazdasági Bank Tenke, 1 millió 196.174'59.

Romul Oreseanu Arad, 329.810.

Dr. Gheorghe Sárbu Arad, 161.500.

Komlós Testvérek Nagyvárad, 154.015.

Munkásbiztosító N.-várad, 134 ezer.

Livia Vuia Temesvár, 100.000.

Aradi Vasipar Rt. Arad, 44 ezer 587 30.

Verner Andor Béli, 43.000.

Adtéri Lajosné, Bé. 38.613'46.

Tenkei Bank és Kereskedelmi Rt Tenke 32.131.

Kovács Dezső Tenke, 25.170.

Schwarzer Sándor Tagadó, 23 ezer 823'90.

Pintér János Béli, 22.757.

Frajilla Iuon Egeres, 20.000.

Dr. Bernáth Lajos Tenke, 14.415.

Petru Iuon Brád, 29.958.

CFR vezérigazgatóság Bukarest, 15.134.

Müller Testvérek Nagyvárad, 17 ezer 231'85.

Vesta vegyipar N.-várad, 16.534.

Klein B. Vilmos Arad, 16.817.

Galambos Béla Temesvár, 11.472.

Szab Központi Bank Temesvár, 20.620.

Dr. Mailáth Oszkár Tenke, 13.458.

Stöckl Mátyás Pui, 11.102.

Dr. Capra Romulus Fel, 9.022'01.

Optinia Nagyvárad, 6.048.

Antocollin Arad, 9.346.

Leon Buchholz Cernovitz, 9.180.

Banca Tannenblatt Zastavna, 7.200.

Dr. Somló Lajos Sény, 3.690.

Bgumann Gyula Szeben, 3.676.

Dr. Kollin Jenő, Borosjenő, 9.060.

Dr. Wertheimer Jenő Nagyvárad, 8.000.

Tehát a gyár 20—25 millió vagyonával szemben összesen körülbelül 16 millió passziva állott fenn.

Egyik árverés a másik után

Az adótartozást Komlós Testvérek cég kiegyenlítette, míg a munkásbiztosító pénztár 136.000 lejes követelése erejéig kifizette az árverést az általa lefoglalt gépi berendezésekre és készárúkra. Az árverésen

a lefoglalt ingóságok, amint megirtuk, Komlós Testvérek birtokába mentek át,

illetve az árverésen jelenlevő Komlós Aladar, a Komlós cég főnöke, sógora Haas Siegfried részére vette meg a gépeket, amelyeket aztán másnapra már be is szállítottak Nagyváradra.

A gyártelepen maradt többi ingóságokra azóta is tartottak árverést, amelyeket Schwarcz fakereskedő vett meg, úgy, hogy ma már a hatalmas gyártelepek csak az üres falai és keményei merednek csendesen, kihaltan az ég felé. A hatalmas gyárépület, amelyben nemrégiben még izzó kemencék körül száz és száz munkáskéz teremtetten

meg az életet, ma csak a baglyok és denevérek tanyája...

De talán fog még megint füstölni a béli üvegyár kéménye!...

b. ö.

Informațiuni

Producția de zahăr în Australia. Guvernământul Australiei a comunicat Institutului Internațional de Agricultură, că producția de zahăr se prevede foarte abundentă pentru anul acesta. Producția totală e evaluată la 4 milioane 900 mii chintale.

HIREK

— Lengyelország betiltja a buzeimportot. A lengyel kormány leújabb határozata alapján a buzeimportot teljesen betiltják. A rendelet rövidesen a hivatalos lapban is megjelenik. Ugyancsak ez év szeptember 30-ig meghosszabították a liszt beviteli tilalmát is. A buza és a liszt kiviteli vámját, amelyet 1927 november 23-án pénzügyminiszteri rendelettel léptettek életbe, ez év szeptember 30-ig szintén érvényben tartják, ugyanúgy a gabonárak változatlanok maradnak.

— A nemzetközi giroforgalom kibővítése. Berlini jelentés szerint a nemzetközi giroforgalmat lényegesen kibővítették, miután a német jegybank megegyezésre jutott az osztrák, cseh és magyar nemzeti bankokkal a forgalom egységes lebonyolítása ügyében. Az új megállapodás szerint a szervezett jegybankok az esetben is lebonyolítják a giroátutalásokat, ha a címzett sem girozámlát, sem postakárkép-pénztári csekk számlát nem tart fenn az illető országokban. Az átutalások Középeurópában ilyenformán nemcsak gyorsabban történnek, hanem jelentékenyen olcsóbbak is.

— Felszámol egy temesvári részvénytársaság. A temesvári Dobos Sámuel egyéni cég néhány eszlendő előtt részvénytársasággá alakult át a Temesvári Bank koncernjében. A szép fejlődésnek indult részvénytársaságnak azonban nem kedvezett a mostani dekonjunktúra és nagy megpróbáltatások elé állította azt. A részvénytársaság igazgatósága tegnap ülést tartott, amelyen megállapították, hogy a cég fennállását a jelenlegi mostoha viszonyok között nem látják biztosítottak és ezért elhatározták a felszámolást. A felszámolás végrehajtását legközelebb már meg is kezdik.

— A Bánsági Textilgyárosok Szövetsége Tótisz Rezső belga konzul, a Gyapjuipar részvénytársaság vezérigazgatójának elnöklése alatt közgyűlést tartott. Tótisz Rezső megnyitó beszédében vázolta a textilipar helyzetét. Azután felolvasták a különböző jelentéseket, amelyek különösen a vámtarifára tértek ki. Beszámoltak arról is, hogy az egyre szaporodó fizetésképtelenségek megakadályozására megalakították a hitelezői védegyületet, amelynek megszervezésével már majdnem teljesen készen vannak.

Olvassa a

„Lemnul”-t

Málnási Mária Forrás!

Természetes alkalikus sós gyógyviz.
A legjobb nyálkaoldó gyógyszer.
Gyomorégést azonnal megszüntet!
Mindennütt kapható.

**Kútkezelőség
Brassó.**

Pantaloni-Tenis

I-a drill Lei 540

Trench-coath Lei 3400

La magazinul de haine pentru copii și bărbați

M. Neumann

Cluj, Piața Unirii No. 14.

Kolozsvári Kereskedelmi Bank Rt.

Unió-utca 1. sz

Alapítva: 1885.

Fiókok: Mócs, Mezőörményes, Nagysármás, Szilágycseh, Zilah

Kölcsönöket folyósít olcsó kamattal mellett első helyi bekebelezésre. — Betéteket legelőnyösebben kamatoztat és azokat mindig felmondás nélkül fizeti vissza!

Átutalásokat jutányosan és gyorsan eszközöl.

„CARMEN“**FABRICA DE GHETE SOCIETATE ANONIMĂ
ORADEA**

Ajánlja női luxus, trotteur és gyermekecipő gyártmányait

Adresa telegrafică „CARMENSHOC“

Fatma,**Arad, gyárt**

mindennemű fehér és litografált bádogdobozokat, rézvilincset és ajtócsmeket, különböző tömegekiket ??!

KÉRJEN ARJEGYZÉKET

„MIRA“ légyfogó

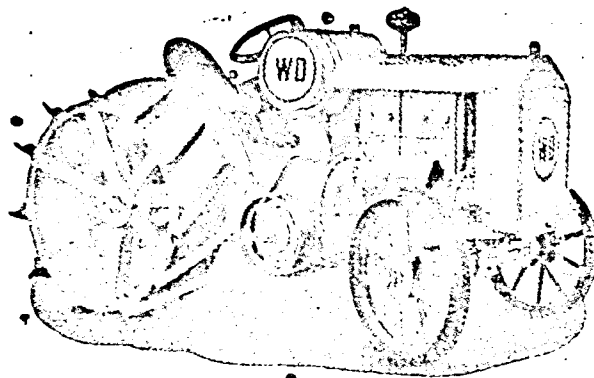
minőségben legjobb, árban legolcsóbb.

Kérjen árajánlatot

Herczeg Géza vegyészeti gyártól, Cluj.

„VICTORIA“PRIMA FABRICA ARDELEANĂ DE PASMANTERIE ȘI SIRETURI
ELSŐ ERDELYI PASZOMÁNY ÉS ZSINORÁRUGYÁR
Târgu-Mureș—Marosvásárhely**Produce:**sireturi pentru
ghete, trese, sireturi de
lama goufrate, șitașuri și dife-
rite articole de pasmanterie
de prima calitate**Gyárt:**mindennemű
cipőfűzőt, lámaszegőt,
sujtást, tresset borítást és külön-
böző speciális paszományárut
elsőrangú kivitelben

::: ! Telegram: Pasmanteria Victoria ! :::

Abszolút perfekt mérlegképeskönyvelő, elsőrendű szervező erő, hosz-
szas bank, ipar és kereskedelmi vállalati
gyakorlattal, román, magyar, német nyelv-
tudással 1928. év folyamán elhelyezke-
dést keres (jelenleg egy léépítés alatt álló
favállalat főkönyvelője). Megkereséseket
„PERFEKT“ jeligére a kiadóba kérek.**W D****„HANOMAG“ 28/32 lóerős tractor**petróleumüzemmel, három vasu ekével végez mély szántás
A legolcsóbb, leggazdaságosabb és legbiztosabb üzem!!!Beépített szijkerék- **B o s h** mágnesgyújtás
kel, regulátorral

Előnyös fizetési feltételek: Vezérképviselőt és állandó raktárt

„INDUSTRIA“ Kereskedelmi és Ipari Rt. Timi-
șoara, Strada I. C. Brătianu 3.
TELEFON: 9-14.Táviratcím: **I N D U S T R I A.****Prima Fabrică de Electricitate Română S. A.
Első Romániai Elektromosgyár Rt.**Cluj-Kolozsvár, III., Strada Călugărițelor No. 1.
(Apáca-utca, Erzsébet-fürdő.)

Saját gyártmányú szerelési és

magasfeszültségű anyagok. Mü-

szerek: Hartmann & Braun.

Szénkefék: Sächsische Dina-

mobürstenfabrik. Motorok:

Bayerische Motorenwerke

Adr. Telegr.: RELAIS. - Sürgőnycim: RELAIS

**Kolozsvári Takarékpénzt.
és Hitelbank Részvénytárs.**

Cluj, Piața Unirii (Mátyás király-tér) 7.

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár,
Marosvásárhely és Nagyváradon. — :::**Saját tőké 85 millió lej**

Minden bankügy-

letet legelő-

nyösebben

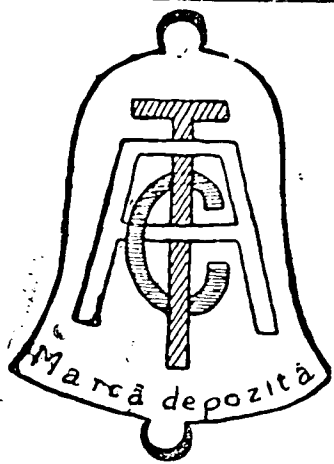
végez.

Áruraktárai

a vasut

mellett

Engedélyezett
devizahely.**Betéteket
elfogad!**Affiliált Intézetek:
Torda-Aranyos Vármegyeyel
Takarékpénztár Rt. Tordán
Alsófehérvárral Rt. Tordán
dásági Bank és Takarékpénztár Rt.
Rt. Nagyváradon és Takarékpénztár Rt.
megyei Takarékpénztár Rt.
Székelyudvarhelyen és
Sz. Keresztúron, Szászré-
genvidéki Takarékpénztár Rt.
Rt. Szászrégenben és Nép-
bank Rt. Bánffyújváradon

Cu această marcă este prevăzută fiecare obiect de argint și lux fabricat în fabrică

„TACĂMUL” din CLUJ.

Finetă de 800!

Fabricațiile se pot procura în prăvăliile de bijuterii mai bune. Numai pentru revanzători. „TACĂMUL” fabrică de argintării. Cluj, Str. N. Iorga N. 11.A. — Telefonii: 4-82. Adresa telegrafică: „Tacămul”.

Olvassa a

Lemnul-t

CASA NOASTRĂ

SOCIETATE ANONIMA PENTRU BANCA, COMERT ȘI INDUSTRIE

Capital și Rezerve
Lei 70.000.000

Sediul Social: Satu-Mare

Sucursale:

BAIA-MARE, CAREI, SIGHET și VALEA LUI MIHAI.

Afiliațiuni:

„UNIO”, Fabrica de vagoane S. A. SATU-MARE.
Soc. Anonimă Pentru Importul de Fierărie, Satu-Mare.

Meghívó!

Magán- vagy üzleti ügyekbeni utazások alkalmával

Budapestben

a legkellemesebb otthont nyújtja a legelőnyösebb feltételek mellett a keleti pályaudvar érkezési oldalával szemben lévő

Grand Hotel PARK Nagyszállóda

BUDAPEST, VIII., Baross-tér 10. szám, mert

20% engedményt kap

mint ezen lap előfizelője olcsó szoba árainkból,

10% engedményt kap

olcsó éttermi árainkból. (Kitűnő házi konyha).

5 pengőt megtakarít

autótaxi költséget, mert gyalog átjöhét egy perc alatt a pályaudvarról.

Nálunk otthon érzi magát!

Elsőrendű kiszolgálás, szigorúan családi jelleg.

Saját érdeke,

ezen előnyök folytán, hogy okvetlenül nálunk szálljon meg. Előzetes szobamegrendelés ajánlatos!

Producerea lemnului
Industria lemnului
Comerțul lemnului

Despre toate fazele pieței Vă informează precis și la timp

A fatermelés
A faipar
A fakeskedelem

minden fázisáról pontosan és részletesen számol be a

„LEMNUL” „HOLZZEITUNG”

singura revistă forestieră bilunară din Ardeal care apare în românește, nemjeste și ungurește. Toate evenimentele forestiere interne și externe, situația pieței, articole scrise de cei mai de seamă specialişti, informațiuni etc. etc.

Revista fiind răspândită, rezultatul anunșurilor este sigur.
Redacția și administrația:

Erdély egyetlen román, német és magyar nyelven kéthetenként megjelenő szaklapja. A külföld és belföld összes szakmai eseményeiről, piaci helyzetéről és friss, szakemberek által írt cikkekben és riportokban tájékoztatja olvasó táborát.

A lap elterjedtsége biztosítja a hirdetések eredményét.
Szerkesztőség és kiadóhivatal

Cluj, Str. Minerva 7. Telefon: 4-44.

Banca „TRANSSYLVANIA” Bank

Soc. Anonimă. Bank Rt. Aktiengesellschaft.

Centrala — Központ — Zentrale:
CLUJ—KOLOZSVÁR.

Alapított: 1872-ben.

Alaptőke: 22 millió lei.

Sucursale—Fiókiintézetek: Alba-Iulia—Gyulafehérvár, Ditrău—Ditró, Gheorgheni—Gyergyószentmiklós, Mercuria-Ciuc—Csíkszereda, Sănmartin—Ciuc—Csíkszentmárton, Târgul-Secuesc—Kézdivásárhely, Turda—Torda, Uioara—Marosújvár. —: **Expozituri—Kirendeltségek:** Câmpia-Turzii—Aranyosgyéres, Ozun—Uzon, Toplija—Románă—Marosnéviz.

Elfogad: BETÉTEKET.

Leszámítol: VÁLTÓKAT.

Átutalásokat és meghitelezéseket az ország bármely piacára gyorsan teljesít!

Vezérképviselőjét bírja a „Gazdák” Általános Biztosító Részvénytárs.-nak

Telegram: TRANSSYLVANIABANK

Mezőgazdasági Bank

és Takarékpénztár Rt.

Cluj—Kolozsvar, Piața Unirii No. 9.
Fiókiintézet: Dej-Dés, Jibou-Zsibó, Beclean-Bethlen

Saját tőkési 30 millió lei

Minden bankügyletet legelőnyösebben véggez. — Engedélyezett devizahely. — Átutalás a bel- és külföld bármely piacára.